

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

CALINESCU ARMAND miniszterelnököt meggyilkolták

A hazatérő miniszterelnök au'óját délután 2 órakor feltartóztatták és őt, valamint a kíséretében levő rendőrtisztet lelőtték

Dumitru ügyvéd, Zelea Codreanu utódja szervezte meg a merényletet

A vasgárdisták rádión közölték a merényletet

Argesianu tábornok az új miniszterelnök letette az esküt

A belpolitikai élet nyugodt hangulatában ma revolverlövések dörrentek el és egy olyan férfi maradt holtan a színhelyen, aki már feláldozta akkor az életét, amikor súlyos feladatát elvállalta. Alig volt Romániának olyan kormányelnöke, aki áldozatteljesebb munkára vállalkozott volna, mint Calinescu Armand, akinek elszánt arcát ma délben a halál megmerevítette. Bátorság és céltudatosság jellemezte és abban a szerepben, amelyet 1938. februárjában vállalt, olyan sok veszély és önfeláldozás rejlett, amelyet ellenfelei is el fognak róla ismerni. Súlyos időkben érzik a népek, hogy egyetlen ember hiányzik: az, aki akar és mer. Az elhunyt miniszterelnök ez az ember volt. Erős elhatározással vállalta azt, hogy a politika látától túlhevített nemzetet a békés életbe visszavezeti. Akkor már borúltni látszott a külpolitikai láthatár, a vész felhők közelsége már meghűtötte a levegőt és ez a másik oka volt annak, hogy ideben rendbe kell hozni a dolgokat, nyugodt és egészséges nemzet élén akart elébemeni az eseményeknek. Idegnélküli ember szívós akaratával konszolidálta az országot és olyan nyugalmas helyzetet teremtett, amely a komoly világpolitikai viszonyokhoz méltó volt. A közelmúlt eseményeit nem kell felfesteni, azokat mindenki ismeri. Lehetnek különböző megítélések Calinescu Armand politikájáról, de egy bizonyos: az egész ember, a teljes férfi energiájával vitte végbe azt a konszolidáló munkát, amelynek szükségességét vitatni nem lehet és amely a lelkek nyugalomát teremtette meg.

Már úgy látszott, hogy elült az a gyűlölet, amelyet ellenségei személyével szemben tápláltak. A helyzet annyira befejezettnek látszott, hogy Calinescu miniszterelnök számára is eljött a nyugalmasabb alkotás ideje, mert az előző másfél esztendőben bizonyára csak erős akaratával tudta a nyugalomra magára parancsolni. Nem így történt. Az élet és az események mélyén úgy látszik, még mindig dolgoztak azok a titkos erők, amelyekkel szemben az elmúlt esztendő telén a harcot felvette. Az ország érett értelmisége, józan paraszttársadalma mély megdöbbenéssel veszi a gyászhirot, mert Calinescu Armand életének kioltása abban az időben történt, amely őt igazolni látszott. Ma nagy szükség van a nyugalomra, a munkára és a teljes emberek sorából nagyon fog hiányozni az, aki minden emberi jószándékkal a munkát és nyugalomra akarta. Királya oldalán rendületlenül állott és a súlyos időkben a trón leghűbb tanácsadója volt. Nem állott mögötte nagy politikai múlt, életrajza csak szürke adatokat tartalmaz, a régi nagy politikai életeknek gazdag fordulatai helyett. Élete másfél esztendőbe sűrűsödött, de ez a tizennyolc hónap nagy eseményt jelentett: új politikai kor-

szakot, amely alkalmasnak bizonyult az államfenntartó erők izmosítására.

Az a végzet, amelyet annyian megjósoltak, bekövetkezett. De ebben a végzetességben nincsen esodálni való: a katona az, aki a harcban elesik, a katona sorsa mindig magával hordja a tragédiát. Katonája volt a politikai életnek,

olyan ember, aki a saját bátorságából került az élre akkor, amikor erre nem sokan vállalkoztak volna. Mert és az életét vesztette. Az emberi akarat és a királyhűség eszméjének fénye gyűlött ki a koporsó körül, amely külsőleg gyenge, de a harcok tüzeiben edzett testének végső nyugalmat ad.

Az első hivatalos jelentés

Bucurestiből jelentik: A fővárosi rádióállomás esütörtökön délután 17 óra 14 perckor és 17 óra 24 perckor a következőket közölte:

— Calinescu Armand miniszterelnök ma, szeptember 21-én, délután 14 órakor, lakása közelében, orgyilkosságnak esett áldozatul. A merénylők a felosztatott vasgárdának voltak a tagjai, akiket letartóztattak. Az új miniszterelnök még a délután folyamán leteszi az esküt és utána minisztertanácsra ülnek össze a kormány tagjai.

Két golyó hatolt a miniszterelnök szívébe

Bucurestiből jelenti a Rador: A miniszterelnökség a következő hivatalos közlést adta ki:

— Calinescu Armand miniszterelnököt ma aljas módon meggyilkolták. A merénylőket elfogtuk. Az új miniszterelnök ma letette az esküt és esütörtökön este minisztertanács lesz.

A gyilkosságot Dumitrescu ügyvéd, Zelea Codreanu, a volt vasgárda vezérének jogutóda szervezte meg,

aki másfél hónappal ezelőtt szökött vissza Ukrajnából. A gyilkosságról a következő részletek derültek ki:

Calinescu miniszterelnök esütörtökön délben két óra körül gépkocsin hazafelé hajtatott. Ötközben szándékosan

autója elé került egy kis kőzikoosi, amely elől a gépkocsi nem tudott kitérni

és ezért a sofőr lefékezett. E pillanatban önműködő pisztolyokból ismeretlen egyének sortüzet adtak le az autó felé, valamint az abból kiszálló rendőrtisztre. A rendőrtiszt 14 golyótól találya, holtan esett össze.

Calinescu miniszterelnököt szintén eltalálta néhány golyó, amelyek közül kettő a szívét járta át.

A merénylők ezután a közelben várakozó gépkocsijuk felé ugrottak és elrohantak. Közben ismeretlen úton értesítették a vasgárda hat várakozó tagját a merénylet végrehajtásáról. Ez a hattagú csoport behatolt a bucarestii rádióstúdióba, ahol

feltépték a bemozó szobájának ajtaját

és délben 2 óra 12 perckor a következő szöveget kiáltották be a nyitott mikrofonba:

— Calinescu miniszterelnököt a vasgárda meggyilkolta. A merénylőket a helyszínen azonnal kivégezték.

A rádióállomás ezután nyolc pernyi szünetet tartott. Utána pedig szünetjelet adtak le és folytatták a műsort, de közölték, hogy az adás sajnálatos incidens miatt félbeszakadt. Majd este fél hat órakor a már fentebb közölt hivatalos közleményt adták le a rádió hallgatóinak.

Miniszterelnök: Argesianu tábornok, belügyminiszter: Marinescu tábornok

Bucurestiből jelentik: Calinescu miniszterelnök meggyilkolása után öfelsége, II. Carol király elnökletével összeült a koronatanács.

Ideiglenes miniszterelnök Argesianu tábornok,

míg új belügyminiszter Marinescu Gabriel tábornok lett. A minisztertanács elhatározta, hogy az eddig is érvényben lévő semlegességi politikát szigorúan tovább folytatja.

A merénylet bosszu műve volt

Bucurestiből jelentik: A hatósági vizsgálat megállapította, hogy a Calinescu miniszterelnök ellen elkövetett merényletnek, amelyet az utolsó megmaradt vasgárdista-csoportok követtek el, nincsenek külföldi, vagy nemzetközi szála. Ezek a vasgárdista elemek bosszút akartak állani azon az emberen, aki

helyreállította az országban a rendet. Beavatott politikai körökben

teljesen kizártnak jelentik ki, hogy ennek a merényletnek nemzetközi vonatkozásai is lennének,

annál is inkább, mert az elhunyt miniszterelnök korrek és őszinte híve volt Románia semlegeségi politikájának. A merénylet kizárólagosan belpolitikai jellege kitérít egyébként a vizsgálat eredményeiből, valamint a gyilkosok vallomásai-
ból is, amelyekből

nyilvánvalóan utalnak arra, hogy a merénylet bosszu műve volt.

NYOLCAN KÖVETTEK EL A CALINESCU ELLENI MERÉNYLETET

A gyilkosság után a tettesek közül hatot elfogtak, míg másik két merényletűldözőbe vettek. Ezek bemenekültek egy közeli nagy bérházba, ahol,

mielőtt elfogták volna őket, öngyilkosságot követtek el és mindkettő meghalt.

Calinescu miniszterelnököt nyolc golyó érte. Ezek közül kettő a szívet fúrta át, míg az egyik a szemén ment keresztül. Ez a három sérülés feltétlenül halálos volt.

ILCUS TÁBOROK — HADÜGYMINISZTER

Calinescu miniszterelnök elhunytá folytán a hadügyminiszteri tárca betöltése is szűkséges-sé vált. Hadügyminiszterré Ilcus tábornokot, a nagyszabedű hadtest parancsnokát nevezték ki. Őfelsége. Az új hadügyminiszter letette az esküt. Argesianu tábornok, az új miniszterelnök, ezelőtt hadügyminisztere volt a Calinescu-kormányban. Marinescu, az új belügyminiszter, eddig rendőrminiszter volt.

AZ ELHUNYT MINISZTERELNÖK ÉLETRAJZA.

Bucurestiből jelentik: (Rador). Armand Calinescu 1893 május 22-ikén született Pitestiben. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után a bucarestii egyetem jogi és filozófiai fakultásának hallgatója, majd pedig a párisi egyetem gazdaságtudományi fakultásán is doktorátust szerzett. Egy ideig az argesi törvényeszk bírja volt, majd pedig tévékeny részt vállalt a politikai életben és a nemzeti-parasztpárt arges-megyei szervezetének elnöke lett. A nemzeti-parasztpárti kormány megalakulása után 1928-ban argesi prefektussá nevezték ki, 1929-ben a földművelésügyi minisztérium vezértitkárává lett. Egy évvel később helyi alminiszterre nevezték ki. A liberális kormányzat bukása után 1937 decemberében a Goga-kormány belügyminiszterre lett s ezt a tisztséget töltötte be Miron Cristea pátriárka kormányában is. Ideiglenes jelleggel több hónapig átvette a nemzetnevelésügyi minisztériumot és ugyancsak ideiglenesen a nemzetvédelmi minisztérium vezetésével bízta meg az uralkodó. 1939 február 1-én helyettes miniszterelnök lett. Hat hónappal ezelőtt 1939 március 7-én Miron Cristea pátriárka elhalálása után nevezte ki őfelsége az ország miniszterelnökévé.

Anglia és franciaország kitar a háború mellett

Daladier több ízben tárgyalt az orosz nagykövettel Hitler kancellár Gdnyában és Westerplatten Varsó feladásá előtt

Chamberlain angol miniszterelnök az alsóház szerdai ülésén válaszolt Hitler kancellárnak Danzigban elmondott beszédére. Az angol kormányfő megszokott szűkszavúságával és megfontoltságával először rövid áttekintést adott az elmúlt hetek eseményeiről, majd kijelentette, hogy a német haderő hatalmas nyomást gyakorolt a lengyel hadseregre, amelynek egyes hadosztályai szétszórtnak még ma is harcolnak. Szeptember 17-én a szovjet csapatok át lépték a lengyel-orosz határt. Ez bár meglepetésként hatott még sem érte váratlanul a brit kormányt. Az angol kormányhoz juttatott orosz nyilatkozatot, amelyben Moszkva újból leszögezi Angliával szemben elfoglalt semleges álláspontját az angol kormány nem veheti tekintetbe, mert ezzel nem igazolható a Szovjet eljárása. A továbbiakban a miniszterelnök leszögezte, hogy a bekövetkezett események ellenére is

az angol kormány teljesíti vállalt kötelezettségét

és mindaddig folytatja a harcot, amíg ezeknek ele-

get nem tesz. Hitler kancellár beszédére válaszul Chamberlain kijelentette, hogy a németvezér danzigi beszéde nem változtatta meg a helyzetet. Ezután felemlítette, hogy Hitler kancellár az az állítása, hogy Franciaország elfogadta az orosz közvetítést, nem felel meg a valóságnak.

— Általánosan ismeretesek, hogy milyen érzéseket éltünk ebben a háborúban — mondotta Chamberlain. Meg akarjuk övni Európát attól a szorongástól, hogy mindig német támadástól kelljen tartani és Európa népeit olyan helyzetbe akarjuk helyezni, hogy függetlenségüket és szabadságukat veszíthessék. Okiratokkal tudom igazolni, hogy ilyen esetben ismételt tárgyalások útján kívántunk a békes rendezést elérni.

Mandel képviselőnek a háború céljaira vonatkozó kérdésére Chamberlain kijelentette, hogy a brit kormány olyan nemzetközi rendszert akar megteremtteni, amely megelőzi a háborút és békes eszközökkel igazságosan szabályozza a konfliktusokat.

Az angol és francia sajtó a háború folytatása mellett

Rómából jelentik: Chamberlain miniszterelnök beszédének lényegét az olasz sajtó abban látja, hogy Anglia és Franciaország továbbra is harcol Európának a német támadás veszélyétől való megvédéséért. Az olasz lapok szerint Chamberlain miniszterelnök úgy beszélt szerdán az alsóház ülésén,

mint egy részvénytársasági igazgatósági ülésen szoktak tárgyalni a folyó ügyekről. Ez a folyó ügy azonban a háború. Az olasz sajtó ennek ellenére is folytatja a békeoffenzívát és kiemeli, hogy a béke még megmenthető és ezért mindent meg kell tenni, mindent el kell követni az igazságos európai béke érdekében. A Messagero szerint a békétér nemcsak beszélni, hanem dolgozni kell érte mindazoknak, akik hisznek még a civilizáció értékében. Ha van ok és ha az okok komolyak, akkor nem lehet mást tenni, akkor szembe kell nézni a háború eshetőségeivel.

De az a kérdés, vajon most fennállnak-e ezek az okok?

Hitler danzigi beszéde nem jelent békeoffenzívát, de komoly okot jelent arra, hogy szüntes-

Egyik fél túlsúlyáról sem lehet beszélni

Az olasz sajtó erőteljes békeakcióba kezdett és az azonnali fegyverszünet mellett száll síkra. Olaszország politikájának békés irányzatát visszatükrözi a Piccolo vezércikke, amely szerint most már nem lehet szó sem a demokráciáról, sem a tekintély államok túlsúlyáról beszélni Európában. A lap szerint már nem tudható, miért harcolnak tovább, mert a háború egyik félnek sem kedvez. A kontinentális blokádnál nem vezethet eredményre, mert nyitva áll Németország számára a hatalmas orosz kapu,

a szárazföldi út pedig biztosabb, mint Anglia tengeri útja. A józan ész csak fegyverszünetet ajánlhat és közvetítéssel való tárgyalást, amit Olaszország már megindított.

Az Osservatore Romano szerint a helyzet további kialakulására nézve igen fontos szerepe lehet a washingtoni döntésnek.

A Tribuna szerint Varsó és Berlin között a béke rövidesen létrejön.

Varsóban már a közel jövőben új lengyel kormány alakul, a régi politikusok nélkül. Az új kormány azonnali Berlinhez fordul és kérni fogja, hogy Lengyelországot német protektorátus alá helyezze.

A harcéri helyzet

HITLER KANCELLÁR GDNYIÁBAN.

Danzigból jelentik: Hitler birodalmi vezér csüförtökön délelőtt meglátogatta a danzigi csapatokat. Elment a Westerplatten levő erődítményekhez, amelyeket megtekintett, majd a kikötőben horgonyzó Schleswig-Holstein iskolahajó legénysége tiszteletet előtte. Innen

a kancellár átutazott Gdnyába, amelyet most Gottenhaffennék kereszteltek el.

sék meg a háborút. Lengyelországot feltámasztani a versaillesi rendelkezések szellemében meg lehet, nyugaton pedig a németeknek minden cselekvésükön kívül.

Londoni jelentések szerint az angol sajtó az olaszsal ellentétben, elszántan a háború folytatása mellett száll síkra. A Times szerint nem szabad kitérni többé Európát újabb brutális támadásokra, nem szabad a nemzeti szociálistákkal tárgyalni és amíg ez van uralmán, addig az angolok és a franciák nem tehetik le a fegyvert. A Daily Mail azt írja, hogy Hitler nem lesz képes betartani azt a biztosítékot, hogy Lengyelország nem támad fel.

Hasonlóképpen írnak a francia lapok is. A Petit Journal azt írja, hogy semmiféle fenyegetés nem ingathatja meg a franciákat elhatározásukban. Az Epoque szerint felettébb nevétség Hitlernek az az ajánlata, hogy békét kössent vele a nyugati hatalmak, mert hiszen sem az angolok, sem a franciák ellen nincsenek háború céljai. Eppen itt van a bökkenő. Hogy neki nincsenek háborús céljai, nekünk pedig nagyon is vannak háborús céljaink ellene.

Itt megnézte a kikötői berendezést és az oxföldi megalatokat, ahol a lengyel csapatok erős ellenállást fejtettek ki. Szemlét tartott a gottenhaffeni partvidéken és itt

találkozott Göring vezértábornaggal, aki ugyancsak az északi fronton tartott szemlét.

PISTOR TÁBOROK, A LENGYEL HADSERE FŐPARANCSONOKA FOGSÁGBA KERÜLT.

A német főparancsnokság jelenti: A Visztula-kanyarban lefolyt nagy csata eredményei még nem tekinthetők át teljes mértékben. Szerdán délutánig itt

a foglyok száma 170.000-re emelkedett,

de ez még mindig növekvőben van. A jelentés hadiszákmány között van 320 ágyú és harci kocsi. A Tomaszov-szakaszon harcoló lengyel csapatok heves küzdelem után megadták magukat. A kilencedik és a tizedik lengyel hadosztály egyes részei a Visztula mentén még tovább harcolnak. Délen nagyobb lengyel csapatok szintén megadták magukat és a foglyok között van a déli lengyel hadsereg főparancsnoka is. Gdnyánál melletti harcokban 315 katona és 80 tiszti és fogságunkba. Ezen a szakaszon, különösen Hela körül, még folyik a küzdelem.

A lengyelek most már csak Modlinnál és Varsónál, valamint Varsótól délre fejtenek ki ellenállást.

A nyugati arcvonalról, a német jelentés csak annyit közöl, hogy a német léghajókat lelőttek három kötött léggömböt és nyolc francia repülőgépet.

A német főparancsnokság megjegyzi, hogy a legközelebbi napokban összefoglaló jelentést ad ki a lengyelországi hadjáratról.

Több a fogoly, mint a tannenbergi csatában

A Deutscher Dienst a katonai helyzetjelentés-sel kapcsolatban megállapítja, hogy a Visztula kanyarodójában lefolyt 8 napos csatában a német hadsereg teljesen megsemmisítette a lengyel hadsereg magvát.

A németek 150 ezer főnyi foglyot ejtettek.

Ez a szám lényegesen felülmúlja a világtörténelem legnagyobb ütközetében, a tannenbergi csatában el-fogott ellenség számát.

„A lengyel hadműveletek lezárultak“

Brauchitsch tábornagy, a német hadsereg főparancsnoka napiparancsot adott ki, amelyben megállapítja, hogy a lengyel hadsereg megszűnt és a Lengyelország elleni hadműveletek lezárultak. Ezután dicsőretek emlékezik meg a tábornagy a német hadsereg teljesítményéről, majd így folytatja a napiparancsban:

— Ellenfeleink tudják meg, hogy a német katonák, ha német nép életjogainak védelméről van szó, tovább harcol és ha a Führer megparancsolja, ugyanúgy fog küzdeni továbbra is és győzni fog. A német főparancsnokság a lengyelországi hadműveletek befejezésével kapcsolatban kiemeli az osztrák csapatok működését, amelyek a Tátrán és a dél-lengyelországi hegyvidéken kitűnő teljesítményükkel nagyban hozzájárultak a sikerhez.

HITLER — MACKENSENHEZ

Hitler kancellár dangizi tartózkodása alatt a következő táviratot intézte Mackensenhez:

Vezértábornagy Ur!

Történelmi sikereink harcmezéjén gondolatban össze voltam kapcsolva Önnel. Megemlékezésemnek adok kifejezést az Ön vezénylő tábornagyi műkö-

Lengyelország ukránlaktá és fehérorosz lakosságú területeit a szovjetorszag hadsereg szállja meg, miáltal az ott állomásozó csapatok más feladatok elvégzésére szabadulnak fel. Mig a lengyel csapatok rendkívül nagyszámú halottat és sebesültet vesztettek, addig a német veszteség a helyes taktika és a katonák különleges kiképzése következtében annyira csekély, hogy soha hadjáratot még nem vezettek ilyen kis emberlélet veszteséggel.

désének színhelyéről, a hazatért Danzigból. Bajtársi üdvözléssel: Hitler Adolf.

Megható bucsu a lengyel határon

Ungvárról jelentik: Magyarországra szerdán estig összesen 2000 menekült érkezett Lengyelországból, akiknek túlnyomórésze polgári egyén. Katonai személyek csekély számban érkeztek, legtöbbjük fegyver nélkül. A menekülők ellátása és gyűjtőtáborba való szállítása fennakadás nélkül folyik. A határon megrázó jelenetek játszódnak le. A menekülők csaknem kivétel nélkül megállanak a határgerincen és szomorú tekintettel visszafordulnak elhagyott hazájukra.

A férfiak levetik kalapjukat, a nők keresztet vetnek és zokognak,

majd tisztelnek a magyar zászló előtt, azután jelentkeznek a határőrségeknek és várják további sorsukat. A menekülők nagyrésze Olaszország és Franciaország felé folytatja útját.

Varsó eleste előtt

A német hadak ostrema egyre erőteljesebb

A Havas ügynökség jelentése szerint Lipinszki ezredes, Varsó védőseregének parancsnoka rádió közölte, hogy a német csapatok egyre erősebb nyomást gyakorolnak Praga külvárosra. Szerdán északi irányból erőteljes támadást indítottak, a védők azonban feltartóztatták az ellenséget. A Havas ügynökség jelentése szerint szerdán éjjel negyed 11 órkor a német rohamosztrog újabb támadást indítottak Praga és Vola külvárosok ellen. A tüzéségi zaj a stúdióban elhalasztott, ahonnan Lipinszki ezredes jelentését közvetítették.

MOZGALOM VARSÓ ÁTADÁSÁRA

A berlini Német Távirati Iroda varsói munkatársa azt a hírt jelenti, hogy

a varsói lengyel lakosság körében mozgalom indult meg a város átadása érdekében.

A lakosság elkeseredése állítólag olyan nagy, hogy fenyegetően foglaltak állást Varsó védő ellen és háztartási tárgyakat, valamint égő petróleumos rongyokat dobtak a harcoló katonák közé.

Londonból jelentik: A lengyel részről közölt hadijelentés, amelyet Varsó II. hullámhosszán szerdán este olvasták fel a rádióban, azt mondja, hogy Varsótól nyugatra és az északi övezetben a lengyel különítmények harcra bocsátkoztak a németekkel és visszaverték őket, majd megerősítették állásaikat.

Vilnát heves harcok után vették be

Moszkvából jelentik: A TASS ügynökség jelenti, hogy az orosz csapatok Grodnót és Lembergert elfoglalták. Eddig 2 lovassági hadosztályt, 2 lovasbrigádöt és számos kisebb egységet fejezték le és a hadifoglyok száma 60.000 főre tehető. A hadizsákmány is igen nagy, amennyiben 280 ágyút és 120 repülőgépet zsákmányoltak az oroszok.

Berlinből jelentik: Különböző forrásokból érkezett hírek szerint a lengyel csapatok hősiessen védelmeztek Vilna városát. Torlaszokat emeltek, amelyeket azonban az orosz tankok szétromboltak. A

lengyel katonai hatóságok szétosztották a város lakossága között a hadsereg élelmiszertartalékait, mielőtt kivonultak volna. (Rador.)

A MEGSZÁLLOTT TERÜLETEKEN SZOVJETEK ALAKULNAK

Párisból jelentik: A Havas ügynökség cernautii tudósítója jelenti, hogy azokban a román határ mentén fekvő községekben, amelyek orosz megszállás alá kerültek, máris hozzáálltak a fehérorosz és ukrán helyi szovjetek megalakításához.

Nagy német csapatösszevonások a belga határon?

Berlinből jelentik: A Suisse nevű svájci lap közli a Matin párisi újság jelentését, amely szerint a németek Aachen közelében, tehát a belga határnál, nagyarányú csapatösszevonásokat eszközöltek és támadást készítenek elő. A Matin értesülését Londonból megerősítették. A német lapok viszont a legélesebben visszaütésítják a hírt és rámutatnak arra, hogy annak hírforrása nyilván az angol tájékoztató minisztérium.

ELENK TŰZÉRSÉGI TŰZ NYUGATON

Párisból jelentik: A szerdán este kiadott hivatalos jelentés szerint a nyugati arcvonal különböző pontjain az ellenség élénk tüzéségi tevékenységet fejtett ki. A német és francia vadászgépek többször megütözték egymással. A franciák egy német gépet lelőttek.

Uj Lengyelország alakul

A párisi esti lapok jelentése szerint az új lengyel állam határait és formáját német-szovjet tárgyalásokon állapítják meg, amelyekben Litvánia képviselője is résztvesz. Az újonnan megalakuló lengyel állam határait Berlin és Moszkva közösen biztosítanák. (Rador.)

A LITVÁNOK VILNÁT AKARJAK

A Stefani-ügynökség jelenti: Több, mint 50 ezer lengyel katona nagymennyiségű hadianyaggal, áttelepült a litván határt és több helyen össze-tűzésre került a sor. A litván kormányának a vilnai kérdésben tanúsított passzív magatartása miatt kormányellenes mozgalom indult meg. (Rador.)

Kaunasból jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint politikai és diplomáciai körökben meg vannak győződve arról, hogy Németország és Oroszország között Európa keleti részén a jövőben minden együttműködés megszűnik. A vörös csapatok lengyelországi előnyomulása következtében a szovjet befolyás keleten erősödött és ezzel arányosan a német befolyás csökkent. A balti államok szempontjából most már Moszkva játsza a főszerepet és nem Berlin. Moszkvai politikai körökben a legerélyesebben cáfolják azokat a híreket, mintha a Szovjet támadást kísérelne meg a balti államok ellen. (Rador.)

MOLOTOVVAL TÁRGYALNAK A LITVÁNOK

A moszkvai litván követ szerdán Molotov külügyi népbiztossal Vilna sorsáról tanácskozott. A Tass iroda ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a litván egységek, amelyek határőr szolgálatot látnak el, parancsot kaptak, hogy az orosz osztagokkal való találkozás alkalmával adjanak meg nekik minden támogatást, a litván államhatár pontos meghatározására.

Üldözik az oroszok az Orzelt

A Berlinske Tidende című svéd lap jelenti, hogy három páncélos ész hajó, hat cirkáló, ötven tengeralattjáró és számos orosz repülőgép kifutott a kronstadti kikötőből, a Tallinból megszökött Orzel nevű lengyel tengeralattjáró üldözésére. Az Orzelnek három hónapra elegendő készlete van. (Rador.)

A hivatalos ész távirati iroda cáfolja azokat a híreket, hogy a szovjet flotta blokádt alá helyezte az ész kikötőket. A távirati ügynökség rámutat arra, hogy Molotov, külügyi népbiztos közölte a moszkvai ész követvel, miszerint a szovjet flotta egységei a kikötőből elmenekült lengyel tengeralattjárót üldözik. (Rador.)

PADEREVSKI FELHÍVÁSA A VILAG NÉPEIHEZ.

A Havas ügynökség jelentése szerint Paderevski Ignác, a világhírű zongoraművész, a lengyel köztársaság volt elnöke Lengyelországhoz és a világ népeihez felhívást intézett, amelyben méltatja a lengyelországi helyzetet és súlyosan bírálja Németországot, valamint Oroszország eljárását.

A FRANCIA BETÉTESEK NEM VONTAK KI PENZÜKET A BANKOKBÓL.

Reynaud francia pénzügyminiszter a pénzügyi bizottság ülésén beszámoló tartott a háborús pénzügyi politika nagy vonalairól és azokról az intézkedésekről, amelyeket gazdasági és pénzügyi téren foganatosítanak. A főszabály az, hogy semmiféle kölcsönt, ami a nemzetvédelem szempontjából szükséges, nem tagadhatnak meg. Ezzel szemben tilos a tékozlás és szigorúan megátolják az árak emelését.

Egyetlen centimet sem szabad az adókból és kölcsönökből más célokra fordítani, mint amire kérétek. A miniszter megállapította, hogy a háború eredményes befejezése biztosítva van és annak finanszírozására minden anyagi eszköz előteremtett. A mozgósítás idején keletkezett pénzügyi pánik megszűnt, a betétesek kezdik visszahelyezni pénzüket és a bankok rendelkezésére bocsátott 25 milliárd előleg teljes egészében megvan. (Rador.)

SCALA

Szombaton nagy premier!

JEAN GABIN

superfilmje

A CSÁBITÓ

A legszebb szerelmi történet a legjobb francia színésszel
METRO JURNAL

Vasárnap délelőtt 11. órakor „Három a kislány“. Petrovits, Paul Hörbiger, Maria Andergast

A francia jobboldal követeli, hogy üzenjenek hadat Oroszországnak

A francia nagyvezérkar legújabb jelentése a következő: Az érintkezésben lévő elemek helytevékenységet fejtenek ki és a tüzéség mindkét részről akcióban van.

A francia képviselőház folyosóin ma ismét élénk eszmecsere folyt az orosz csapatok lengyelországi beavatkozása következtében előállott helyzet körül. A jobboldali pártállású képviselők közül Xavier Wallace feltűnésteltő kijelentést tett. A képviselő felfogása szerint ugyanis, ha Franciaország és Anglia a Lengyelország-ellenes német támadás miatt hadat üzent Németországnak, akkor kötelezettségei arra kényszerítik, hogy

megüzenje a háborút Szovjet-Oroszországnak is.

A párisi félhivatalos sajtó magatartásából arra lehet következtetni, hogy nem osztják Xavier Wallace ezen felfogását. A Petit Parisien hangoztatja, hogy Páris és London kormányai tudomásul vették Moszkva semlegességi nyilatkozatát. A párisi Temps azt írja, hogy fenntartással kell még ma is fogadni azokat az elterjesztett híreket, amelyek szerint Németország és Szovjet-Oroszország között megállapodás jött volna létre Lengyelország felosztására. Ez a megállapodás még homályos ügy és ezért nem szabad elhamarkodott következtetéseket levonni belőle.

Teljes nyugalom a cseh-morva védnökség területén

Berlinből jelentik: A külföldi sajtó berlini képviselői előtt a cseh-morva védnökség sajtófőnöke hosszabb nyilatkozatban megcáfolta azokat a híreket, mintha a védnökség területén nyugtalanságra, vagy különösen lázadásra került volna sor. Utalt a sajtófőnök ezután arra, hogy a lengyel-német viszály kitérősekor több letartóztatás történt a régi rezsim hívei közül. A letartóztatottak nagy része Benes hívei közül kerül ki és ezeknek őrizetbe vételével csak azt akarták megakadályozni, hogy agitációt fejtsenek ki.

A francia lapok hangoztatják, hogy Franciaország és Anglia egyetértenek abban, hogy a háborút a végsőkig folytatják. Azt írják, hogy a francia államtanács szerda délutáni ülésén megadta a méltó választ Hitler danzigi beszédére

és Chamberlain angol miniszterelnök ugyanazon időben az alsóházban mondott beszéde is válasz volt a német birodalmi vezér kijelentésére. Ezek szerint a háborút a két nyugati hatalom tovább folytatja, a demokrácia végleges győzelméig.

Nincs változás a francia-orosz viszonyban

Daladier, francia miniszterelnök a külügyi államtitkárral és a külügyminisztérium főnökével hosszas megbeszélést folytatott a fontos nemzetközi kérdésekről. Surich párisi szovjet nagykövet két ízben is felkereste Daladier miniszterelnököt, de mindkét megbeszélés rövid ideig tartott. A szovjet beavatkozással kapcsolatos súlyos diplomáciai kérdésekkel szemben a francia diplomácia továbbra is a legnagyobb tartózkodást tanúsítja. Annyi kétségtelen, hogy a Páris és Moszkva között fennálló diplomáciai kapcsolatokban eddig semmiféle módosulás nem következett be és a jelek szerint erre előreláthatóan a közel jövőben nem is kerül sor.

nek ki. Azt, hogy ezek a régi rezsim emberei valami megmozdulásra készültek, maga Benes is igazolta, amikor a külföldi rádiókban több ízben felszólította a védnökség területének lakosságát a lázadásra és felkelésre.

A Német Távirati Iroda erőlyesen cáfolja az egyik francia hírgyűnökség híreit, amely szerint a szlovák katonák több helyen megtagadták volna az engedelmességet és a protektorátus egyes pontjain lázadásszerű jelenségek mutatkoztak volna.

Maltánál megállítják a hajókat

A Stefani-ügynökség jelentése szerint a Földközi-tenger keleti részén az angol hadihajók számos kereskedelmi gőzöst arra kényszerítettek, hogy Maltában kössenek ki, ahol rakományukat átvizsgálják. (Rador.)

MIT KOBOZTAK EL EDDIG AZ ANGOL HAJÓK?

A brit hatóságok közlik, hogy eddig mintegy

Németország hetven hadosztályt összpontosított a keleti harctéren

Párisból jelentik: Míg a nyugati hadszíntéren változatlan a helyzet, a figyelem főképpen arra terelődik, hogy milyen következményei lehetnek a németek által Keleten elért hadisikernek? A német hadsereg főparancsnokság tudvalevőleg a rendelkezésére álló haderő legnagyobb részét Lengyelország ellen csoportosította. Szakértők becslése szerint

a lengyelhadszíntéren legalább hetven gyalogsági és lovassági hadosztály, valamint hat gyors hadosztályt összpontosítottak.

Felvetődik a kérdés, hogy mennyi időn belül éreztetik hatásukat a nyugati fronton is a Keleten elért hadisikernek.

Németország tudvalevőleg Nyugat felé még nem eszközölt jelentősebb csapat átcsoportosításokat.

Ennek megvalósítása rendkívül bonyolult lenne és sok időt venne igénybe, de nem is lehetne úgy keresztül vinni, hogy azt az ellenséges hadvezetőségek ne vennék észre.

Az igazságügyminiszter rendelete

Zsidók nem jelentkezhetnek az állampolgársági lajstromba való utólagos felvételre

Az állampolgársági jegyzékekből kimaradt egyének összeírásával kapcsolatosan az igazságügyminisztérium újabb rendeletet adott ki. A rendelet tegnap érkezett meg Temesvár város vezetéséhez, amely azt végrehajtás és mihezartás végett kiadta a közigazgatási ügyosztálynak, amely az állampolgársági jegyzékbe felvételre jelentkezők összeírását végzi.

Az igazságügyi miniszter legújabb rendelete értelmében a zsidó vallású jelentkezők kérvényeit nem veszik át, azaz beérkezett ilyen kérvényeket pedig nem veszik figyelembe. Temesvározt eddig körülbelül háromezeröttszáz kérvény érkezett az állam-

polgársági jegyzékbe való utólagos felvétel iránt. Ezek közül csupán ötven kérvény származik zsidó vallású egyénektől. Ezeket a kérvényeket most az illetőknek visszaadják.

A város közigazgatási ügyosztálya ez alkalommal nyomtatékosan felszólítja mindazokat, akik az állampolgársági jegyzékekből bármi ok miatt kimaradtak, de arra joguk van és most utólagosan akarják magukat felvételre, hogy október 27-ig okvetlenül nyújtsák be kérvényüket. Október 27-én túl további kérvényeket nem vesznek át, mert már október 28-án megkezdik a kérvények feldolgozását.

Nincs ellentét Hitler kancellár és Göbbels között

Brüsszelből jelentik: (Rador.) A Havas távirati iroda jelentése szerint Göbbels dr. propagandaminister a külföldi újságírók előtt határozottan megcáfolta azokat a híreket,

mintha Németországnak az lenne a szándéka, hogy megsértse Belgium és Hollandia semlegességét.

Göbbels megcáfolta azokat a híreket, mintha

közötte és Hitler kancellár háborús célkitűzése között ellentétek lennének.

Megcáfolta azt a hírt is, hogy a Rajna vidékén Aachen és Saarbrücken között teljesen kiürítették volna.

A BELGA TÁVIRATI IRODA IS CÁFOLJA A NÉMET CSAPATÖSSZEHOZÁSOKAT.

Brüsszelből jelentik: A Belga Távirati Iroda következő közleményt hozta nyilvánosságra: Egy külföldi rádióállomások és lapok azt a hírt közzé tették, mintha a belga határ bizonyos pontjain külföldi csapatösszevonások történtek volna, valamint azt, hogy ezek a csapatösszevonások veszélyt jelentenek Belgiumra. Illetékes körök tájékoztatása alapján a Belga Távirati Iroda

felhatalmazást nyert annak megállapítására, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok.

Amerika a döntés előtt

Roosevelt megállapodott az ellenzéki vezérekkel

Washingtonból jelentik: Azoknak körében akik a semlegességi törvény módosítását gyorsan keresztül akarják vinni, nagy a bizalom, mert azt hiszik, hogy Roosevelt elnöknek sikerült a kérdésben a pártok között egységes megállapodást létrehozni. Landon volt elnökjelöltnek és Knoxnak a Fehér Házba történt meghívásával azzal az eredménnyel járt, hogy a módosítás részleteit a legnagyobb titokban tartják, az azonban biztosra veszik, hogy

Roosevelt elnök személyesen tart majd beszámolókat az európai helyzetről

és azokról a következményekről, amelyek fegyverkivitelitilalom fenntartásával járnak. A elnök le fogja szögezni, hogy az embargo fenntartása nem biztosítja az amerikai semlegességét és az a nép akaratára ellenére áll fenn.

Az amerikai közvélemény 80 százaléka a szövetségek mellett foglal állást

és az a meggyőződése, hogy az Egyesült Államok úgy kerülhetik el legjobban a háborút, ha anyagilag és erkölcsileg támogatják Angliát és Franciaországot. (Rador.)

FORD AZ EMBARGO FENNTARTÁSA MELLETT

Henry Ford, az ismert autókirály, az újságírók előtt kijelentette, hogy a semlegességi törvény bármilyen csekély módosítása háború sodorja az Egyesült Államokat. A semlegességi törvény megváltoztatásának célja, hogy lehetővé tegyék a lőszergyárosoknak, hogy tőkét kövessoljanak a háborúból. Csakis azok kívánják a háborút, akik gazdasági előnyöket várnak tőle.

A jövő szombaton légvédelmi gyakorlat

A jövő hét szombatján, szeptember 30-án, Temesvározt és az egész megyében nagy légvédelmi gyakorlat lesz. A gyakorlatot feltizenegy és feltizenkettő között fogják megtartani. A légvédelmi gyakorlat kezdetét és végét a szokásos riadójelek jelzik. Az összes járművek megállnak, az uccán levő emberek kötelesek gyorsan a legközelebbi fedezékhelyet felkeresni, azok pedig, akik lakásaikban tartózkodnak, nem mutatkozhatnak ablaknál. Mindazokat, akik a légvédelmi gyakorlat idejére előírt rendszabályokat nem tartják be, ötszázról háromszáz lejig terjedhető büntetéssel sújtják.

Varsó kritikusan napjai tizenkilenc évvel ezelőtt

A lengyelek most is Weygand tábornoktól várták a csodát, amely egyidben megmentette Lengyelországot. Tuhacsevszky lénykora és balsikerei az orosz—lengyel háborúban

A varsói Belvedere kastélyban, amely az Ujasztovszka út végén áll 1920. tavaszán nagy izgalom volt. Ős körül 20 év után most élte újra az izgalomnak emlékeztető napjait és a lengyel főváros, a lengyel állam szorongatott napjaiban két ember hiányzott, az a két ember, akik 1920-ban megmentették Varsót. Ezek egyike évek óta a temetőben nyugszik Pilsudszky tábornagy, míg a másikat valahol késett a Páris-Varsó közötti úton és amire megérkezett már semmit sem tehetett. Ez utóbbi Maxim Weygand tábornok, a francia vezérkar főnöke, akinek zseniális tervei alapján 1920-ban Lengyelország felszabadult az előrenyomuló vörös hadsereg nyomása alól. Az utóbbi héten mindenki erre gondolt Varsóban és Weygandot, mint a megváltást várták.

MINÉL NAGYOBB ALLAMOT LÉTESÍTENI!

Az említett Belvedere kastélyban volt 1920-ban Pilsudszky székhelye, Sosnovszky hadügyminiszter hosszú sovány alakja éjjel-nappal látható volt a kastély terméiben. Valóságilag a semmi teremtette elő a lengyel hadsereget és 1919 februárjától, egy év alatt hatszáz ezer embert állított fegyverbe. A cél az volt: nyugaton és keleten a lehető legmesszebbre kitolni az új lengyel állam határát. Számítani kellett Oroszország ellenállására. De Varsóban tudták, hogy

a Kreml új urai minden mással inkább el vannak foglalva, mint azzal, hogy a lengyelekkel háborúskodjanak.

Aggódva nézték Varsó katonai készülődését és igyekeztek minden képpen békés megegyezést létesíteni Lengyelországgal, de nem lehetett. Lengyelország visszautasított minden kérést. Pilsudszky

Megkezdődik a második orosz offenzíva

Legalább is elegendő ideje maradt Pilsudszky-nak arra, hogy belássa azt a veszélyt, amelyet a lengyel hadsereg Kiewig való terjeszkedése magában rejt. Az oroszok legerősebb fegyvernemükhöz, a lovassághoz folyamodtak és ennek a rohamai zaklatták a lengyel hadsereget, sőt azt teljesen demoralizálták. Az összeköttetés megszakadt, az utak és hidak használhatatlanná váltak és Rjdz Smigly tábornok, az ukránjai hadak parancsnoka értesült sem tudott kapni az északi hadseregről.

A gyönyörű előnyomulás szűgyenletes menekülésé vált.

Július 5-én Rowdonál az orosz hadsereg második offenzíváját kezdte meg, amelyben 12 hadosztály vett részt. Lavinaszerű volt az oroszok előnyomulása. Most már Tuhacsevszky nem akart fegyverszünetet kötni és hajszalon látszott függni a lengyel állam léte.

Az oroszok egyre közelebb jutottak Varsóhoz.

Ezekben az időkben Pilsudszky bámulatos hiedelgvért mutatott. Megtehette volna, hogy Varsó előtt védműveket ásat, de egész életében a va banque játékokat szerette és fanatikusán hitte azt, hogy fel tudja az oroszokat tartóztatni. Július 14-én Vlna elesett és ezt a várost az oroszok nyomban átadták a litvánoknak. A lengyel vezérkar tanácsaltan.

Franciaországtól kérnek segítséget, legalább százezer embert, de ehelyett csak egy francia katona érkezik,

július 25-én, Foch tábornagy vezérkari főnöke, Maxim Weygand, a marnai csata, vagy jobban mondva a marnai csoda vezérkari levezetője. Ő már tudta, hogy néz ki az olyan főváros, ahol a miniszterek minden ruházatát már be van csomagolva. Azonnal összeült a vezérkarral, hívós és részvétlen. Nem lát módot a komoly ellenállásra. Még a legjobb volna a lengyel haderőt Varsótól nyugatra összpontosítani és ott rendezni. Pilsudszky azt válaszolja:

— Soha! Varsót nem adjuk fel. Weygandot körülveszik a lengyel tábornokok és azt magyarázzák, hogy Varsó és Lengyelország ugyanaz.

Ha Varsó elesett, oda van Lengyelország. Weygand egy kézmozdulattal csendet int, újra tanulmányozza a térképet és a beérkezett jelentéseket. A tábornokok elkéseredten nézik:

Ez a francia úgy ill, mintha tarokkzna, vagy sakkozna, holott egy állam népéről van szó.

Csak kevesen ismerik el ebben a percben, hogy a hívós, tiszta fej hozhatja meg a menekvést. Erről csak 48 óra múlva győződtek meg.

A várat ad mutatja, hogy az orosz főerő

válasza ez volt: Lengyelország teljes elégtételt követel és visszakövetel mindent, ami 1772. előtt az övé volt. A népbiztosok tanácsa látta, hogy háborúra kerül a sor. Így akarják Varsóban.

A lengyelek 1920. április 25-én nyolc gyalogos hadosztályból és négy lovas brigádból álló hadsereggel megkezdik a benyomulást az ukrán területre. Mint szabadidők lépnek fel az ukránok között, győzelmi jelentések egymást érik. A kitűzött cél

Kiew volt, amely magnetikus vonza a lengyel tábornokokat,

akik jelentésükben arról számoltak be, hogy nyevont orosz hadosztályt vertek szét. A valóságban ennek alig nyolcad része állott velük szemben. Kiewet harc nélkül vették be, de azután kissé kényelmetlenül látszott a helyzet. Mi történtek most? Tudták, hogy az orosz főerőkkel az összetűzés még meg sem történt. Valóban május 11-én megkezdődik a Dünánál és a Berezia felső folyásánál Tuhacsevszky tábornok ellentámadása, amelyet hat gyalogos és egy lovas hadosztállyal hajtott végre. Az orosz nyomás erős volt és nyugatra törte meg a lengyel front balszárnyát. Tuhacsevszky terve cseleltetés volt. Győnge erőkkel dolgozott délen és belugratta a lengyel tábornokokat a kiewi előnyomulásba, míg ő az orosz front jobbszárnyán koncentrált erőkkkel Vlna-Varsó irányából akart előnyomulni. Soha sem sikerült megmagyarázni, hogy

Tuhacsevszky miért nem tudta végrehajtani a tervet.

Ugyanabba a hibába esett, mint a világháború néhány orosz tábornoka, akik a győzelmet kellően nem tudták kihasználni. Megállt, amikor előnyomulnia kellett.

Varsótól északra van. A balszárny, amely Bresztli-tovszkra támaszkodik összeköttetés nélkül log a levegőben. A lengyeleknél a helyzet rosszabb. A fővárostól északra elég erős lengyel tábor áll. De a sok visszavonulástól fáradt és demoralizált. Sokkal jobb erők vannak Lemberg előtt és ezek harcban állanak az előrenyomuló oroszokkal.

Ha sikerült az orosz front balszárnyát bekeríteni, akkor a Varsót közvetlen fenyegető hadsereg visszavonulásra kényszerül.

De hol van ilyen lengyel haderő? Ekkor Weygand kiadta a parancsot, hogy a lengyel front jobbszárnya, tehát éppen a leggyengébb része a lengyel hadseregnek támadásba menjen át, holott ugyanekkor Bresztli-tovszk irányában vittetett el csapato-

Az ipari képesítéshez feltétlenül igazolni kell az állampolgárságot

Megszűnt az 1936 október 15-iki rendelet hatálya

Bucurestiből jelentik: Nagy fontosságú rendeletet küldött szét a munkaügyi minisztérium 34.093—1939 szám alatt a munkakamarákhoz a képesítés, okmányok kiadásával kapcsolatban. A rendelet hivatközi a minisztérium 1936 október 15-én kiadott 78.853. számú intézkedésére, amely utasításokat tartalmazott arra vonatkozóan, hogy miképpen kell eljárni az ipari képesítési iratok, tehát munka- és mesterkönyvek kiadásánál azok esetében, akiknek állampolgársági helyzete nincs tisztázva. Ez a rendelkezés módot adott arra, hogy a képesítési iratokat állampolgársági igazolvány hiján is, például olyan esetekben, ha az érdekelt a román hadseregben tényleges katonai szolgálatot teljesített, a katonai könyveské felmutatása ellenében kiadják. Módot adott tehát ez a rendelet az állampolgárságnak nem csupán az állampolgársági igazolvánnyal való igazolására. A munkakamarákhoz érkezett új rendelkezés közli, hogy azóta az állampolgársági kérdéssel kapcsolatban több törvény lépett életbe és ezekre való tekintettel

az eddig alkalmazott 1936 évi rendelkezés utasításai érvényüket veszítik.

Igy tehát az ipari képesítési iratok kézhez vétele előtt a csatolt területek nem zsidó lakói román állampolgárságukat kizárólag az állampolgársági bizonyítvánnyal igazolhatják, míg a zsidó vallásúaknak fel kell mutatniuk az állampolgársági felülvizsgálatról szóló bírói igazoló iratot is. Azok, akik az

Siessen

még ma előfizetni a DÉLI HÍRLAP-ra, akkor október elsejéig

ingyen

kapja a lapot, korán reggel lakására kikezbesítve. Ha még ma beküldi

hozzánk

az előfizetési díjat, nyomban megküldjük a lapot címére és október elsejéig ingyen kapja!

kat. Tuhacsevszky lépé ment. Azt hitte, hogy a lengyelek a támadási ponton erősek és felhagyott azzal az előnyomulással, amely közvetlen Varsót fenyegette. Holott kevéssel azelőtt látta Varsó bevételének a napját: augusztus 15-re. De már eljött augusztus 17-ike is és az orosz hadsereg hátrálni kezdett. Radzminnél, amely Varsó központjától 20 kilométerre esik, döntő ütközet indult meg, amelyben Sikorsky tábornok vezeti a lengyel haderőt.

A varsói Europeski kávéházban minden ágyú-lövést hallani lehetett.

Az állomás zsúfolva menekülővel. Közben azonban Breszthez érkeztek a lengyel erősítések és sikerült átkarolniuk az oroszok balszárnyát. Lemberg alól erősítések mennek erre a pontra, de akkor már nemcsak a balszárny helyzete, hanem az egész háború is eldőlt.

A lengyel hadsereg óriási fizikai teljesítményt végzett a menetléssel. De a menetoszlopok közt egyre feltűnt Pilsudszky zömök alakja, erőt és kedvet öltve a hadseregbe.

Néhány kipihent orosz hadosztály elegendő lett volna az egész haderő szétverésére, de az oroszok is fáradtak voltak és Bresztli-tovszknál nem volt ellenálló erejük. A varsói ostromló hadsereg szintén kelepebe jutott és tízezer foglyot hagyott hátra. Varsó és Lengyelország meg lett mentve. A menekülés csodás volt és talán

ilyenben bíztak, reménykedett Lengyelország az elmúlt héten.

Az események láncolata is sokban hasonlított az 1920 évi harcra. Ugy volt, hogy egy szép napon ismét megérkezik a varsói pályaudvarra Weygand tábornok. De ennek már nem volt semmi értelme...

Ókirályságban születtek és állampolgárságukat ott nyerték el, az 1936 október 15-iki rendeletben foglalt iratok valamelyikét kötelesek felmutatni, vagyis születési bizonyítványt, iskolai bizonyítványt, katonai könyveské, választói igazolványt, tehát olyan iratokat, amelyekből kétszegtelenül kitűnik a román állampolgárságuk. Az ókirályságbeli zsidók közül azok, akik optálás útján kapták meg a román állampolgárságot, a revíziós okmányt kötelesek felmutatni, azok, akik naturalizálás útján jutottak a román állampolgársághoz, a Monitorul Oficial azon számát kell bemutatni, amelyben a naturalizálásukról szóló határozat megjelent. A fenti miniszteri rendelkezés közölről érinti azokat a kisebbségi lakosokat, akik ezután akarják kiváltani munka, vagy mesterkönyvüket. Tudvalevőleg jelenleg is nagyon sok az olyan kisebbségi lakos, akinek állampolgársági helyzete még nem tisztázódott és így nem tud állampolgársági bizonyítványt felmutatni. Ezt a helyzetet ismerte fel egyébként köztudomásulag az a közleményben kelt kormányrendelet, amely módot adott az utólagos jelentkezésre abból a célból, hogy azok, akik az állampolgársági névsorból kimaradtak, de a román állampolgárságra joguk lett volna, ezt most utólag kérhessék. Az érdekeltet azt kívánják, hogy addig is, amíg ez a kérdés végleges elintézését nem nyer, a munkaügyi minisztérium hagyja érvényben a képesítő iratok kiadásával kapcsolatban 1936 október 15-iki rendelkezést.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Telefon nélkül

a mai modern kereskedelmi és társadalmi élet elképzelhetetlen. Napjában számos esetben vesz-szük igénybe a telefont, odaállunk a készülék elé és föltárcsázzuk annak a cégnek, vagy magán-személynek a számát, amellyel, vagy akivel be-széli kívánunk. Ugyanezt tesszük meg naponta számos esetben mások velünk. De hogy a telefont gyorsan és akadálytalanul használhassuk, ahhoz szükséges a pontos és megbízható telefon-könyv, amely felsorolja a telefonelőfizetőket és megmondja azok hívási számát. Ilyen telefon-könyvünk, sajnos, nincsen. A telefonszolgálat a múlt esztendő júliusában, amikor az automata-telefon megkezdte működését, kiadott egy telefont-könyvet, amely azonban már régesrége el-avult. Abban sok olyan cég és egyéb szerepel, akinek már nincsen telefonja. Nagybaj en-nél azonban az, hogy rengeteg új telefonállomás létesült azóta, amely nincsen benne a telefont-könyvben. A telefonálni akaróknak ugyan módjában áll a telefonközpontnál érdeklődni valamely cég, vagy magánszemély telefonszáma iránt, azonban igen körülményes. A telefon felvilá-gosító irodája nagyon igénybe van véve ilyen kérdésekkel és azért sokszor félórát is kell vár-ni, amíg választ kaphatunk. Ha minden negyed-ében, vagy fél évben kiadnának új telefonköny-vet, ezek a bajok megszűnének. A telefonszolgá-ság már újravéve ígért új telefonkönyvet, de az ígért nem valósult meg. Vagy ha már nem ad-nak ki teljes új telefonkönyvet, adjanak ki pótl-egyeket, amelyet hozzáfűzhetünk a régi telefont-könyvhöz. Ez a jegyzék egyrészt feltüntetné a megszűnt állomásokat, másrészt pedig az úja-kat, amelyek a régi telefonkönyv megjelenése óta keletkeztek.

— Deschanel volt köztársasági elnök fia hősi halált halt. Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint a német rádióállomá-sok közölték, hogy Louis Deschanel, a francia köztársaság volt elnöke fia, a Saar-vidéken folyó harcok során elesett. Deschanel katonai díszpompával temették el a Neukirchen melletti Otweilerben.

— A behívott diákok rendkívüli időben te-hetik le vizsgáikat. Bucurestiből jelentik: A köz-oktatásiügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a fegyvergyakorlatra behívott diákok vizsgáikat rendkívüli időszakban tehetik le. Az az időszak a koncentrációk befejezése után lesz megállapítva.

— Az USA külügyi államtitkára megérke-zett a panamai konferenciára. Panamából jelen-tik: Az Egyesült Államok külügyi államtitkára megérkezett az amerikai delegáció élén Panama-ba. Az újságíróknak kijelentette, hogy szükség van az amerikai államok együttes tanácskozásá-ra, mert az európai háború veszedelmét jelent az Újvilág számára is.

— Elkészült a világ leghosszabb vízvezetéke. Rómából jelentik: Az apuliai vízvezeték munkála-tai befejezést nyertek. A fő- és mellékesatorna hossza 1800 kilométer és így a világ leghosszabb vízvezetéke. Háromszáznyolc helységet lát el kilenc tartományban vízzel, összesen 2 millió 660 ezer em-ber. Az építési munkálatok költsége 1 milliárd lira volt.

szepember 22
Péntek
Móricz

1863. szeptember 22-én született Versecen Her-czeg Ferenc, a nagy magyar regényíró. Korán tünt fel elbeszéléscélvel és csakhamar ismert névre tett szert. Egymásután jelentek meg szebbnél szebb re-gényei. Egész könyvtára valót irt össze. Jelenleg hetvenhárom esztendő, de termékenysége és alkotó ereje még mindig friss és értékes. Regényeken és elbeszéléseken kívül számos színpadi munkát is al-kotott.

— Súlyos vasúti szerencsétlenség a craio-vai vonalon. Bucurestiből jelentik: Szerdáról csütörtökre virradó éjjel a Craiova-filiasi vonalon, Cotoferu állomás bejáratánál, a személy-vonat beleütközött egy tehervonatba. Egy har-madosztályú kocsi és egy tartályvagon felbo-rult. Három vagon kisklott. A szerencsétlenség-nek két halott és négy sebesült áldozata van. A szerencsétlenséget a cotoferui állomás forgalmi tisztviselője és a tehervonat mozdonyvezetője idézte elő, utóbbi azáltal, hogy a mozdonyt nem állította meg a kellő helyen.

— Huszezer leit zsarolt ki a gyilkostól... Bu-curestiből jelentik: Váratlan fordulat következett be egy gyilkossági ügyben, amelynek középontjában Vasile Dumitru, vagy másnéven Cruceanu volt lelkész állott. Még emlékeztet, hogy Vasile Dumit-ru az elmúlt év novemberében baltacsapásokkal meggyilkolta fivérét, majd a holttestet a félreeső helyen elásta. A nyomozás során kiderült, hogy a tettes rossz viszonyban áll fivérével, akit bosszúból ölt meg. A bűncselekményt éjszaka hajtott végre, amikor a szerencsétlenségű áldozat aludt. Közél egy esztendő elteltével a volt lelkész a vizsgálóbíró előtt elmondotta, hogy a gyilkosságról Nita Iosif tanító is tudott, aki szomszéda volt. A tanító még akkor éjszaka megtudta, hogy Vasile Dumitru megölte fi-vérét és hallgatási díj fejében huszezer leit köve-telt a paptól, amit meg is kapott. Ezután a holttes-t együtt ásták el. Nita tanítót most szintén letar-tóztatták.

— Esett a dollár, a svájci frank és az arany. Bucurestiből jelentik: Az Argus jelentése szerint a deviza szabadpiacon a dollár 70, a svájci frank 10 és az aranyérme 400 lejlel ősőbb lett.

— Házasság. Burdia Elena, Burdia Constan-tin szerkesztő leánya szeptember 30-án este hét órakor az erzsébetvárosi román templomban házasa-got köt Gottlieb József kalapgyárossal. Az eskü-vőnél, mint tanuk Table Nicolae dr. városi főjegyző és felesége szerepelnek.

— Tíz egyetemi tanárt nyugdíjaztak. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszter a korlátár elérése miatt, október elsejével tíz egye-temi tanárt nyugdíjazott. A nyugdíjra vonuló egye-temi tanárok a következők: Popescu-Malaesti és Irineu Mihalescu Craioveanu, a bucarestii egye-tem hittudományi fakultásáról, Paul Negulescu, Eugen Harovanu és Al. Cerban a jogi fakultásról, I. Crintescu a természettudományi, dr. Stefan Ni-colau az orvosi fakultásról, Gr. Trancu Iasi és V. Iscu a felső kereskedelmi akadémiáról és végül Th. Saidel, a mezőgazdasági akadémiáról.

— Szabadkai József szervezi a marosvásárhelyi szintársulatot. Marosvásárhelyről jelentik: A ma-rosvásárhelyi színház koncesszióját az évre Sza-badkai József színházgáznak osztotta ki a szep-tembri miniszterium. Szabadkai József most szervezi társulatát és október első napján megkezd-i előadásait a Transilvania-szálló nagyszínházban. Társulatához már le is szerződött Krémer Mancit, Sándor Stefit, Jenei Jánost és Filöp Sándort, a kolozsvári magyar színház volt tagjait, karnagynak Schreiber Alajost, aki az utóbbi években szintén a kolozsvári színháznál működött.

— Amerika Alaszkában szeretne zsidóországot létesíteni. Newyorkból jelentik: Slatery belügymi-niszterhelyettes egy szakértő bizottsággal együtt nagy tervet dolgozott ki, többmillió szónak Alaszkában való letelepítésére. A terv szerint hat hóna-pon belül — a kérdés sürgösségére való tekintettel — 150 ezer embert lehet letelepíteni Alaszkában. Az amerikai kormány a nemzetközi zavarok ellené-re behatóan tanulmányozza a kérdést és ugyanak-kor 200 millió dollárt hajlandó erre a célra szánni, amely összeget vasutonalépítésre és a talajnak ter-mőföldde való átalakítására fordítanák. Az Egye-sült Államok zsidósága 100 millió dollárral szándék-szik hozzájárulni a terv megvalósításához. A szak-értőbizottság véleménye szerint az 1,3 millió négy-zetkilométer területből 400 ezer alkalmas letelepü-lésre, amelyen mindössze 80 ezer ember él.

— Villamos áramátalakító épül a Dragalina-téren. A jözevárosi Dragalina téren a katolikus plébániatemplommal szemben földalatti villamos-áramátalakítót építenek. Az építkezés befejezése után a piactér ismét visszanyeri régi képét.

— HAT ÉV ÓTA NINCS LAKÓJA EGY TITOKZATOS HÁZNAK. Az angliai Middlesex grófságban felvő Southyate városát újabban mindjobban foglalkoztatja egy rejtélyes családi ház, amelynek nincs lakója és ismeretlen a tulaj-donosa. Ezelőtt hat évvel épült a tetszetős külse-jű egyemeletes ház, amelynek legalább tíz szoba-ja van. Soha senki nem költözött be a házba és kertjét azóta teljesen felverte a gyom. A város-ban különböző hírek keringenek a házról. Egye-sek szerint egy ifjú házaspár építette, akiket az-után násztűzükön halálos szerencsétlenség ért. Egy másik verzió szerint egy bankár emeltette, aki csöbbe ment és egyelőre még folyik a jogi vi-ta az új tulajdonos személyéről. A városi tanács maga sem tudja, mitévő legyen ebben az ügyben. Angliában tudvalevően nagyon szigorúan veszik a magántulajdon érinthetőségének elvét és a hatóság emberei csak akkor léphetnek közbe, ha a ház annyira roskadozni kezdene, hogy megron-galással fenyegetné a szomszédos épületeket.

(—) Református gyermek- és ifjúsági isten-tiszteletek az iskolai év kezdetével szintén megke-zdönek. Az első ilyen istentisztelet vasárnap reggel 9 órakor lesz. Midőn az egyház vezetősége ezt kö-zhírré teszi, egyszermind felhívja a szülőköt, hogy gyermekeiket küldjék el erre az istentiszteletre.

(—) Jelentkezés a református egyházi ének-karba való felvételre. A református egyház újjá-szervezi énekkarát, amely most szakavatott vezetőt nyert Zöld Z. kiváló zenei képességű kántor szemé-lyben. Ezúton is felkéri az egyház vezetősége azo-kat, akik énekelni tudnak és szeretnek éspedig úgy a nőket, mint férfiakat, hogy lépjenek be az ének-karba és e célból jelentkezzenek Zöld Zoltán kán-tornál az egyház pénztári hivatalában.

(—) Megkezdődött Temesvárott az őszi éret-t-ségi vizsga. A temesvári Diaconovici Loga liceum-ban működő érettségi bizottság előtt tegnap meg-kezdődtek az írásbeli vizsgák, amelyek ma befeje-ződnek. Az írásbeli vizsgák eredményét előrelátha-tólag szombaton este, vagy vasárnap hirdetik ki és azután a szóbeli vizsgákra kerül a sor.

— Tilos a lengyel menekültektől értékeket vá-sárolni. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter-ium rendelete értelmében tilos a lengyel menekül-tektől fegyvert, autót, motorkerékpárt, devizát, stb.-t vásárolni. A rendelet megszögi súlyos bü-n-tetéseket tesz ki magukat.

(—) Új református segédlelkész Temesvárott. Az egyház lelkesi karában változás történt, amen-nyiben Horváth István segédlelkész vallástaná-r a szatmári református főgimnázium vallástanárá-vá választotta, aki ennél fogva eltávozott Temesvárról és helyébe Sulyok István királyhágómelléki püspök Bereczky Sándort, a kolozsvári teológia mult év-ben végzett kiváló képességű tanítványát, segédle-kész nevezte ki. Allását szeptember 15-én el is fog-lalta.

(—) Református vallásos ünnepély. A refor-mátus Nőszövetség ismét megkezdte működését s most vasárnap fogja megtartani első rendezvényét. Vallásos ünnepélyt rendez a református templom-ban, melynek bevételét szegények segélyezésére fordítja. Az ünnepély délután 6 órakor kezdődik. Felépődij nem lesz, de műsormegváltás kötelező. Mivel a Nőszövetség más rendezvényeket ezidősz-erint nem tarthat, remélhető, hogy e nivós műsor-ünnepélyen nagy számmal fognak a Nőszövetség támogatói résztvenni. A nivós ünnepély műsorát később fogjuk közölni.

(—) A tanoncoktatás kezdetének elhalasztása. A temesvári kereskedelmi és iparkamara a mun-kaügyi miniszteriumtól körrrendeletet kapott, a melynek értelmében az ország összes tanonciskolá-i-ban az oktatás szeptember 15. napja helyett októ-ber elsején kezdődik.

(—) Beiratások a tanonciskolában. Az ipari és kereskedelmi tanonciskolába a beiratások szept-ember végéig eszközölhetők naponta délelőtt 8—12-ig, délután 4—7 óra között a főpostával szemben levő új tanoncotthonban. Azok a tanonok, akik a múlt tanévben megbuktak, pótvizsgára szeptember 25-ér jelentkezhetnek. A munkaadók kötelesek tanoncaikat büntetés terhe mellett iskolába jártni.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGÁLATA:

Pénteken, szeptember 22-én a szolgálati beosz-tás a következő:

Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszerár

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Maior téren levő Meisner gyógyszerár

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajóth Ernő gyógyszerára állandó éj-szakai szolgálatot tart.

(—) **FELHÍVÁS A KERESKEDELMI EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE TAGJAIHOZ.** A Temesi Kereskedelmi Egyesületek Szövetsége felhívja tag-egyesületeinek figyelmét, hogy az árdragítási törvénnyel kapcsolatos összes nyomtatványokat, amelyeket a törvény szövege alapján szerkesztett meg a szövetség, tagjaik szükségletének megfelelő mennyiségben a szövetség irodájában rendeljék meg.

— **Robbanás egy angol hajógyárban.** Londonból jelentik: (Rador.) Csütörtök reggel a gateshead-i hajógyárban robbanás történt, amelynek következtében egy munkás meghalt, többen megsérültek.

(—) **Áthelyezések a postánál.** A temesvári első számú postahivataltól Bambach Vilma tisztviselőnőt Tárgul-Frumosra, Waschek Rózát Brailába, Klein Rudolfot Sloboziára, Loch Istvánt Turnu-Severinre, Ribitsch-Palmer Olgát Botosaniba, a második számú postahivataltól Neumayer Farkast Babadagba, Nyuli Istvánt Chilia-nouára, Glauz Rezsőt Tárgul-Jiuba, Markon Józsefet Bucurestibe helyezték át.

(—) **A temesvári jegyzői tanfolyam.** A helytartóság palotájában a jegyzői tanfolyam október elsején nyílik meg. Előadások lesznek hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt nyolctól egyig, szerdán és pénteken pedig délután négytől hatig.

A városi lakbérleti illeték ügye

Az utóbbi időben többször szóba került a nyilvánosság előtt a városi lakbérleti ügye és vita folyt arról, hogy az melyik városban hány százalék. Érdeklődünk efelől a város pénzügyi osztályánál, ahol kijelentették, hogy az új közigazgatási törvény a városoknak jogot ad, hogy jövedelmük kiegészítésére egészen öt százalékig terjedhető lakbérleti illetéket szedhessenek. Temesvár városa azonban ezt a legmagasabb százalékot nem alkalmazza és a lakbérleti illetéket emelkedő kulcs alapján vetette ki. 6000 lei évi lakbérig a lakó nem fizeti az illetéket. 6000—12.000 leig egy százalék, 12.000—24.000 leig kétszázalék, 24.000—36.000 leig három százalék és 36.000 leig felül négy százalék a városi lakbérleti illeték Temesváron. Ennek a kulcsnak a megváltoztatásáról a mostani költségvetési év — tehát április 1-ig — nem lehet szó.

Mozi

A matrózok kedvence A Corso mozi ujdonsága

Igen nagy sikere volt a Corso mozgóban A matrózok kedvence című film bemutatójának. A film címszerepét a bűbajos kis Traudl Stark játszotta, a remek színjátékos képességekkel megáldott leánya, aki egyenesen Shirley Temple babérait tépedeste meg szerepében. A film cselekménye mindvégig érdekes és színes. Különös érdekessége, hogy a dalmát tengerpart legszebb vidékein játszódik le jelenetei. Kétféle szerepet kapott e darabban Wolf Albach Retty is, természetesen egy szerelmi történet hőse. Elragadóan játszik és ellenállhatatlan, mint mint mindig, Richard Romanovszky, aki egyuttal a film rendezője is. Bőséges humorral és egváni jellegzetességgel alakítja szerepét a folyton dörmögő, de igazában arany szívű nagypapát. A közönség kitünően mulatott és egészen megtöltötte a Corso mozgó nézőterét A matrózok kedvence című film bemutatója alkalmából.

M Ű S O R :

PÉNTEK, SZEPTEMBER 22.

APOLLO: A két árva (francia film.)

CAPITOL: A kalandornó (francia film.)

CORSO: A matrózok kedvence (német film.)

SCALA: Három a kislány (német film.)

DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben
minden újságioszkban
k a p a t ó
kérje a DÉLI HÍRLAPOT

— **Visszahívták római követünket.** Bucurestiből jelentik: Iuliu Zamfirescu római követet királyi rendelettel visszahívták állomáshelyéről és a külügyminisztérium közgazgatási központjában kap beosztást. Helyére Raoul Bossi, jelenlegi budapesti román követet nevezték ki római meghatalmazott miniszterre.

(—) **Az árdragítási törvény bejelentési határidejének meghosszabbításáért.** Besa Cornel mérnök, a Temesi Kereskedelmi Egyesületek Szövetségének elnöke ma kihallgatáson jelent meg Marta Alexandru dr. temestartományi királyi helytartónál, akitől az árdragítási törvénnyel kapcsolatos bejelentési formások enyhítését kérte, miután a bejelentéshez szükséges határidő igen rövid. A kivánásokat a Kereskedelmi Testület Szövetsége írásban is be-terjesztette. Marta Alexandru dr. jóakarató támogatást helyeztet kilátásba.

(—) **NYOMTATVÁNYOK AZ ÁRDRAGÍTÁSI TÖRVÉNYHEZ.** A Keresk. Egyesület, hogy megkönnyítse a munkáját azoknak a kereskedőknek, a kiknek az új árdragítási törvény értelmében legkésőbb a mai napig be kell jelenteni készletüket, úrlapokat készítettett, amelyek az egyesület irodájában átvethetők. Ugyancsak elkészítették a kiskereskedők részére azokat az árjegyzékmintákat, amelyek kötelesek a közszükségleti cikkeikről elkészíteni. A tagok sürgősen szerezzék be ezen úrlapokat az egyesületi irodában, Bulevardul Reg. Ferdinand 2.

(—) **Megszűnik a városi gázgyár.** A városi gázgyár december 31-én megszűnti működését. A városi villanytelep a gáz helyett villanyáramot ajánl és kívánatra a gázcsatlakozásokat villanyreókra cseréli át.

(—) **Beesapott a villám egy villanyoszlopba.** Tegnap délután sűrű villámlással és dörgéssel zivatvar vonult el Temesvár felett. A villám belesapott a belvárosi Bánáti Bankgyesület palotája előtt álló villanyoszlopba, amelyen fényreklám is van. Egy pillanatra szinte tízszorosra változott a vasoszlop, amely vakító fényt árasztott. A látványt számos szemtanúja volt, akik riadtan figyeltek és érdekes tüneményt. Az oszlop azonban simán a földre vezette a nagy csattanással belevágó villámot, amely senkiben kárt nem okozott.

(—) **A Bega ismeretlen halottja.** Tegnap délután a józsefvárosi Bratianu ucai híd közelében a Bezába ugrott egy férfi. A közelben horgonyzó uszályhajó matrózai a férfi megmentésére siettek és rudakat nyújtottak feléje, hogy azok segítségével kiemeljék a vízből. A férfi néhányszor még a víz felszínére emelkedett, de mielőtt csónakkal megmenthették volna, végleg alámerült és eltűnt. Holttestét nem fogták ki és így még nem sikerült megállapítani a személyazonosságát.

(—) **TEMESMEGYE TÍZ MILLIÓ LEIES HOZZÁJÁRULÁSA A HADFELSZERELÉSHEZ.** Popovici Virgil ezredes, megyei prefektus fáradhatatlan tevékenysége folytán Temes megye első helyen áll a hadsereg iránti kötelesség teljesítésében. Temes megye községei ugyanis tíz millió leit bocsátottak rendelkezésre a hadfelszerelés céljaira.

(—) **Jegyzői áthelyezések.** A királyi helytartóság többek között a következő községi jegyzők áthelyezését rendelte el: Mioc Lazar a dettai főszolgabíróaságtól Németsztamorára, Petri Feren Omoráról Szépfalura, Pop Isif Perjámosról Omorra, Muntean Constantin Klopodiáról Prenecefalvára, Constantinescu Constantin Szigetfaluról Aliosra, Beela Victor Partosról Ujszentesre, Draghici Isif Gátaljáról Nagyszámra, Rasa Silviu Girodáról Ligetre.

(—) **Halálos baleset a kécsai állomáson.** Tolcea Cheorgho negyvenegy éves kécsai lakos az állomáson az egyik tehervonat tolatása közben a vasuti kocsi ütközői közé került és olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy rövidesen meghalt.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Kleitsch Gerda Viktória Anna, Rosiu Vazul Demeter, Kanizsay Imre Antal, Porcan Emil Aurel, Gieser Etelke, Bistrian Florea Maria.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Plavosin Ecaterina két hónapos, Utvineantu Iosif hatvankilenc éves munkás.

A temesvári anyakönyvi hivatal augusztusi iorgalma

Az anyakönyvi hivatalban augusztusban 121 születést jelentettek be. Ebből 100 temesvári, 21 pedig vidéki illetőségű gyermek volt. Az újszülött csecsemők közül volt 63 fiú és 58 leány. Meghalt Temesvárott augusztusban 108 egyén és pedig 88 városi és 20 vidéki. Az elhaltak közül volt 51 férfi és 57 nő. Házasságot augusztusban 104 pár kötött. A vőlegények közül volt 11 özvegy és ugyancsak 11 elvált, a többi vőlegények közül 5 özvegy és 14 elvált, a többi vőlegény nőtlen, a többi menyasszony hajadon volt. Augusztusban az anyakönyvi hivatalban a törvényszék által kimondott 16 válszt vezettek keresztül.

A józsefvárosi plébániatemplom nagy átalakítási munkái

A józsefvárosi katolikus plébánia templom nagyarányú restaurálási munkálatai megkezdődtek és néhány hónap leforgása után a józsefvárosi hívek egy átalakított, modern berendezéssel és tökéletesített felszereléssel gazdag templomban imádkoznak majd Istenhez. A közel egy millió leit kiváló munka első része befejezést nyert, amennyiben a templomban husz új padot állítottak fel, amelyek szintén a hívek áldozatkészségéből kerülhettek helyükre. Az új padokat Szántó László szobrász tervezte és a művészi kivétel is az ő érdeme. Bogma Miklós egyházközségi gondnok fáradhatatlan buzgólkodik, hogy a nagy restaurálás költségeit előteremtse és a jövő év tavaszán a templom már új habitusban tündököljön. Legközelebb az áldoztató rács és a gyontató szék kicserélésére, a templom belső átfestésére és a mennyezet átalakítására kerül a sor. Az új padok elhelyezése és átadása meghatározott szerződés keretében ment végbe.

(—) **Józseffalvárért.** St. K. olvasónk a leégett Józseffalva javára 50 leit adományozott. Gyűjtésünk ezzel 69.115 lei. A gyűjtést folytatjuk és minden adományt nyugtázzunk.

(—) **A szikvízgyárosok külön céhet alakítanak.** Temesvárott nemrég megalakult a cukrárszok céhe és ennek tagjai lettek a szikvízgyárosok is. Ez volt a munkaadó iparosok tizenharmadik céhe. A munkakamara most értesítette a cukrárszok céhet vezetőjét, hogy a szikvízgyárosok a céhből kiváltak és önálló céhcsoportot alakítanak.

(—) **Unitárius istentisztelet.** Vasárnap, szeptember 24-én délután öt órakor a belvárosi evangélikus templomban ősi hálaadó unitárius istentisztelet lesz, amelyet úrvacsoraosztás követ. A temesvári unitárius egyházközség ezúton is közli, hogy ezentúl minden unitárius istentisztelet délután öt órakor tartanak meg.

CORSO MOZI

Nagyszerű film, amelyben a közönség kis kedvence,

játssza a főszerepet Wolf Albach Retty és Rich. Romanovsky társaságában

A matrózok kedvence

Kitünő zenei vígjáték
Rendező: Hans Heinrich
Zene: W. Schmidt-Gentner

Délután 3 órakor 11 leies helyárral:

Gyilkolt, vagy nem?

SPORTSEMÉNYEK

Az európai atlétika fejlődése

A olimpiát megelőző esztendő nem volt olyan gazdag világesúscs javításokban, mint egy néhány máskülönösen az Egyesült Államok atlétikája hanykult el ezen a téren. Sok nagyszerű eredményt értek el az USA versenyzői, világesúscsot azonban csak egyetlen egyet, azt is Európában. A Schwartzkopf, Goebner, Rireout, Boetham összeállítású vegyes csapat javította meg a 4x800-as világesúscsot 7:35.2 másodpercre.

A világ atlétikájának két hőse a finn Mäki és a német Harbig volt. Talán elsősorban inkább Harbig, bár ő csak két világesúscsot adott át a multnak. Mäki pedig négyet. Mäki azonban szenvedett veséjét is — igaz, hogy nem a legjobb távján — Harbig pedig veretlen maradt az egész esztendőben. Mäki 2 mérföldön 3:53.2 másodperccel, 3 mérföldön 13:42.2 másodperccel, 5000 méteren 14:08.8 mp.-el, 10 ezer méteren pedig 29 perc 57.6 másodperccel állított fel új világesúscsot. Harbig 400 méteren 46 mp., 800 méteren 1:46.6 mp.-es eredménnyel írta be nevét az atlétika aranykönyvébe. A legutóbbi napokban a finn Tamila állított fel világesúscsot 25 kilométeren 1:21.28 mp.-el.

Az év utolsó előtti atlétikai világesúcsa magyar siker. A MAC Csaplár, Rátonyi, Igloi, Szabó összeállítású 4x1500-as váltója javította meg az angol válogatott csúcserejét 15:55.4 mp.-re. Ez a Nemzetközi Atlétikai Szövetség fennállása óta a kilencedik magyar világesúcs, amely hitelesítésre került. Ezt a mult heten viszont a finn válogatott javította meg 15 perc 54 mp.-re, mely eredményt kétségtelenül hitelesíteni fogják. Időrendi sorrendben ezek a következők voltak:

500 m.: 1:07.6 Rajz Ferenc MTK 1913.
300 m.: 36.4 Mezei Frigyes BEAC 1913.
Kétkézes súlykötés: 28.04 (14.80 és 13.24)
Darányi József MAC 1931. és 23.67 (15.43 és 13.24)
Darányi József MAC 1931.
300 yard: 30 Kovács József BBTE 1935.
Kétkézes súlykötés: 29.46 (15.77 és 13.69) Darányi József MAC 1935.
2000 m.: 5:20.4 Szabó Miklós MAC 1936.
Kétmérföld: 8:56 Szabó Miklós MAC 1937.
4x1500 m.: 13:55.4 MAC (Csaplár, Rátonyi, Igloi, Szabó) 1939.
Állítottak még fel az idén világesúscsot külön-

böző távú gyaloglásban is. Ezeket azonban még a gyaloglással behatóan foglalkozó nemzetek sem nagyon tartják nyilván. Rendszerint a NASz kongresszusain derül ki, hogy ezt, vagy azt a gyalogló esúcsot is megjavították.

Sporthírek mindenfelől

A Rapid FC hat játékosja játékképtelen. A fővárosi vasutascsapat legutóbbi edzésén összesen 6 elsővonalbeli játékos hiányzott, akik le vannak sérülve. Auer, Sipos, Vintila, Moldoveanu, Marton és Capusan olyan súlyos természetű sérüléseket szenvedtek, hogy ki sem tudtak menni a csapat edzésére. Egyelőre nem lehet tudni, hogy ezek közül nényan nem játszanak vasárnap. Barátjuk már teljesen rendbejött, így az ő szereplése biztosra vehető.

A szövetség felszólítja Spielmann, hogy tessen vissza Nagyváradra. A hónapok óta húzódt. Spielmann-ügy ügylátszók most már lezárul, amennyiben a szövetség fel fogja szőlítani Spielmann, hogy haladéktalanul térjen vissza a NAC csapatához.

Változtattak a németek elleni magyar labdarúgó csapatot. Budapesti jelentés szerint a vasárnap magyar-német labdarúgó mérkőzésre összeállított magyar csapatot szerdán annyiban változtattak Ginzery, szövetségi kapitány, hogy Dudás balössze-kötő helyett, Fekecs III-at állította be. A jelentés még megemlíti, hogy Gidófalvy Pál, az MLSz kormánybiztos értékes tiszteletdíjat adományozott a mérkőzés szünetében tartandó nemzetközi 5000 méteres síkfutóverseny győztesének.

A nehézsúlyú ökölvívó ranglista. Az amerikai ökölvívószövetség a nehézsúlyú világranglistát a Lou Nova—Tonny Galento mérkőzés után a következőképpen állította össze: Világ bajnok Joe Louis, 1. Lou Nova, 2. Bob Pastor, 3. Tonny Galento, 4. Tommy Farr, 5. Max Schmeling, 6. I. Paychek, 7. Red Burmann, 8. M. Strickland, 9. Ruddy Knox, 10. Nathan Mann.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Hirtelen azonban megálltak a léptek. Ujabb nagyobb zörög támadt. Világosan hallatszott a csönöben. Valaki a kertbe vezető nagy kaput nyitotta. A kulcs a zárban kattogott.

Mind a ketten összerendeztek, fölfigyeltek, egy pillanattal később a férfi előrefigyelve a sötétben, megfogta búcsúzóul a leány csuklóit és úgy vetette sebtebe oda:

— Isten őrizzen, hogy meglássonak bennünket. A világban senkinek sem szabad megtudnia, hogy összeköttetésben vagyunk egymással... Lehet, hogy legylen itt minden este, hogy megcsóválhassuk a továbbiakat és összegezhessük, eddig mit végeztünk. És főleg egy percig se csüggedjen, mert nincs megszűné az idő, amikor minden rendbejön. De utóljára is: legyen bizalommal hozzám...

Tekintetük még egyszer egymásra világított a sötétben és Lilyan ösztönyszeren erősen, melegen visszaadta kézzorítását.

— Bizok önben és köszönöm, egész szívemről köszönöm...

A férfi elengedte a kezét, de még nem ment el. Tekintete elkomorodott és hidegen, udvariasan hajolt meg:

Nincs mit köszönnie... Mert szeretem...

Még egyszer lehajolt hozzá, megragadta a kezét, rövid, forró csókot nyomott a kezére — és eltűnt.

Lilyan utánanézett. Még kivethette sötét árnyékát. Láttá, amint egy-egy percre felbukkan a fehér falon, azután végleg eltűnt. Bizonyára leereszkedett a másik oldalra. Lehajította a fejét és sokáig állt még azon a helyen elgondolkozva.

Hát tényleg igaz? Eljön, itt van a szabadság módja. Vajon tényleg segíteni fog rajta a férfi és vajon tud-e majd segíteni? Egy pillanatra mint-ha ismét kétség támadt volna a lelke mélyén, de

mosolyognia kellett rajta. Hiszen mintha most is hallaná azokat a lelki melegséget és reménységet árasztó, határozott öszinte szavakat: Bizzon bennem... Igen, bizik, nagyon bizik ebben a férfiben...

Főmézett az égbe. A csillagfényes éjszaka olyan gyönyörűen és olyan biztatóan ragyogott feleje, mint még soha. A százados fák fölött ragyogott, foszforeszkált az egész égbolt. A tejút hosszu, fenyves tű-utat szántot a sötétségbe.

Lilyan felsóhajtott.

— Istenem... segíts... adj erőt, hogy ismét hazakerülhessek, haza... Ronaldhoz!...

Mint mindig, amikor rá gondolt, könnyes vágó fogta el utána és féltékeny aggodalom. Hol is van, mit is csinál, gondol-e rá? Vagy esetleg szenved miatta...

Lassan lecsuklott egy padra és teljesen átadta magát gondolatának. Kőrülte hallgatót a káprázatos keleti éjszaka. És egy pillanattal olyan csodálatosnak tűnt fel előtte minden, mint egy álom. Mintha csak álom lenne mindaz, ami vele történt, mintha nem is vele történt volna meg, csak egy harmadik csendes szemlélője lenne azoknak a rendkívüli eseményeknek, amelyek olyan mozgalmas és szinte drámai lendülettel perogtek le. Mintha álom lenne, rossz álom. Amikor körülözött, a fák, az éjszaka, ez a sok szokatlan és idegen körülmény csak fokozta ezt a sajátságos érzést, már-már szinte öröm, gyerekes öröm ujjongott fel benne: nem igaz, csak álom, álom... Akkor azonban hirtelen a valóságra, a szomorú valóságra kellett ébrednie.

Lépteket hallott maga mögött és ijedt sikoltással ugrott fel a padról és felcsúszott ábrándozásából.

Az egyik nubiai állott mögötte és szigorúan, durván ráivalt.

— Felséges urunk, a maharadzsa szigorúan megparancsolta, hogy tizenkét órákor mindenki nyugovóra térjen... eredj hát nyomban a szobádba.

Lilyan megremegett. Ez az arcátlan parancs ismét az arcába kergetett minden vért és ismét fel akart szölni, ki akart fakadni ellene, de azután csendesen lehajította a fejét és nagy, de hangtalan sóhajással némán indult lakosztálya felé.

Rádió

PÉNTEK, SZEPTEMBER 22.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés. 12.03: Déli hangverseny. 13.00: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: A hangverseny folytatása. 13.30: A rádió zenekara játszik. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időjelzés. 15.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Román zene hanglemezeiről. 19.20: Ének hangverseny. 19.40: Jorga tanár előadása. 20: Zongorahangverseny. 20.25: Operaelőadás Faust. 21.15: Sporteredmények. 22.05: Hírek. 22.25: Hírek. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 14.30: Táncczene. 17.15: A mazzuri csata. Felolvasás. 18.40: Hanglemezek. 19: Sportközlemények. 19.15: A Rádió Szalonzenekara. 20.25: Boldog szerelem. Előadás. 21.10: Modern magyar muzsika. 22: Külügyi negyedóra. 22.15: Tánccmezek. 23: Dohnányi Ernő zongorázik. 24: Cigányzene.

Budapest II. 20: Gyorsiró tanfolyam. 20.25: Mozart-művek hanglemezeiről. 21: Hírek. 21.20: Sztygy Kálmán énekel, zongorakísérettel. 21.40: Előadás. 22.10: Budapesti Hangverseny Zenekara. 22.45: Időjárásjelentés.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 23.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés. 12.03: Könyvnyű zene. 13: Időjelzés, sporteredmények. 13.05: A Predescu zenekar játszik. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időjelzés, időjárásjelentés. 18: Országgyűlési órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Előadás. 19.17: A rádió zenekara játszik. 20: Előadás. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.40: Román népdalok. 21: Rádió posta. 21.15: Tánccmezek. 22: Hírek. 22.25: Hanglemezek. 22.40: Kubai zene hanglemezeiről. 23: Hírek. 23.15: Hangverseny. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Felolvasás. 13.10: Endre Béla énekegyüttese. 14: Művészelemek. 17.15: Harsányi Gizi meséi. 18.15: A Rádió Szalonzenekara. 19: Műszaki tanácsadó. 19.20: Hangverseny. 19.45: Szarvasbögés. Hangfelvétel. 20.25: Cigányzene. 21.10: Vidám tarka est. 23: Melles B. zenekara. 24: Tánccmezek.

A nubiai neszelen léptekkel, komor tekintettel követte és sokáig ott maradt még az ablakok alatt, amikor Lilyan bement a szobába.

Lilyan csak akkor érezte, milyen nagyon fáradt, amikor egy pamlagra heveredett, amely párnából és szőnyegből volt magásra rakva. Nem is habozott sokáig, elhatározta, lefekszik és erőt gyűjt. Ki kell pihennie magát, ki tudja, mit hoz a holnap, milyen szüksége lesz minden csepp erejére és hidegvérére. Megnézte és elrekesztelte a szoba minden ajtaját, megvizsgálta az ablakok rácszatát és megnyugodva gyorsan vetkőzni kezdett.

A szobában, az egyik sarkokban kis oszlopszerű tartón műszikus színű kéksárgás fény parázslott állandóan, ez világította meg a szobát, amelyben minden félhomályba volt burkolva.

Lilyan hamar készen volt a vetkőzéssel. Gyorsan kibujt ruháiból, azután magára kapta a hálóköntöst, beburkolódzott és végigheveredett a párnákkal szőftelt szőnyegdiványon...

KILENCDIK FEJEZET

India felé

Szép tiszta nyári reggel volt, mintha minden aranyfényben úszott volna, az egész vidék, de még a víz is, a csobogó hullámok, amelyeken megtört a tűző napfény.

A hajó meglehetősen gyorsan, egyenes iramban haladt elője felé, amely már nagyon közel volt. Már a levegőben úszott, a napfényben borongott, a langyos szélben simogatott valami India csodálatos varázsából.

Az egyik fedélzeti kabinban Ronald tusolta magát. Erős, férfias testén megfeszült minden izom, amint ellentállt a hideg víznek. Letusolta magát kétszer-háromszor, azután ledörzsölte testét, hogy bőre egészen beáporosodott.

Igy szokta meg ezt minden reggel, amióta úton voltak. Utána egy félórát tornászott. Hihetetlen mennyire megerősözték ereje, hajlékonysága és ruganyossága, milyen jól érezte magát utána egész nap és mennyire le tudta vele csillapítani teste hiábavaló izgalmaikat.

(Folytatjuk)

= KÖZGAZDASÁG =

Megjelent a közszükségleti cikkek jegyzéke, amelyekre az árrágitási törvény vonatkozik

Pénteken a nagykereskedőknek álladékjelentést kell postára tenni

A nemzetgazdasági miniszter az új törvénynek megfelelően rendeletben állapította meg azokat az árucikkeket, amelyek az árellenőrzési törvény szempontjából ez időszert közszükségleti cikkeknek tekintendők.

Ennek folytán az új törvény rendelkezései ezekre az árukra vonatkoznak. Az alább felsorolt áruk tehát azok, amelyek maximális alá vonhatók, ezek az áruk azok, amelyeken a kicsinybeni kereskedőnek árjelzést kell alkalmaznia bent az üzletben, vagy pedig ott árjegyzéket kifüggeszteni;

*ezekről az árukról kötelesek a kicsinybeni kereskedők árjegyzékük másolatát elismerőny elcsé-
nében letenni a polgármesteri hivatalnál*

és minden hónap minden tizedik, huszadik és harmadik napján jelentést adni ugyanott a beszerzési és eladási árak esetleges változásairól. A nagybani kereskedők ezeknek az áruknak a forgalomba hozására lesznek kötelesek eddigi joguk igazolását kérni az erre vonatkozólag még majd ezután kiadandó miniszteri rendelet előírásainak megfelelően, ezekről az árukról tartoznak álladékjelentést tenni a nemzetgazdasági minisztérium spekulációosztályához (Serviciul speculei), még pedig miután a miniszteri rendelet a hivatalos lap keddi keltezésű számában jelent meg.

*a megjelöltől számított három napon belül,
tehát legkésőbb 22-én, pénteken még postára
adva.*

Ebben az álladékjelentésben egyttal be kell jeleníteni a megelőző tíz nap átlaga alapján kiszámítva a beszerzési, mint az eladási középárakat is. Azon túl pedig minden tíz napban, tehát 10-én, 20-án és 30-án kötelesek a nagybani kereskedők rendszeresen kimutatást küldeni a minisztérium fenti hivatalába a közszükségleti cikkek minőségéről, az áruk beszerzéséről és eladásáról, ezáltal is közölni a lefolyt tíz nap átlaga alapján az áruk középárakat.

Ezek az ellenőrző rendelkezések csakis a most közszükségleti cikkek nevezett árukra vonatkoznak. Viszont az áruknak a beszerzési árhoz és költségekhez viszonyított kiszámítása és ellenőrzése, tehát a nagybani 10% és a kicsinybeni 20% haszon ellenőrizhetése minden kereskedelmi áru vonatkozik tovább is. Ugyanígy a számlák vételére, adására és

ellenőrzés eseteiben felmutatására vonatkozó eddigi rendelkezések ezután is változatlanul mindenfajta áruira érvényesek maradnak.

A mostani rendelkezés a közszükségleti cikkek szűkebb körre szorította az eddigienél. Általában az új törvény megértést tanúsít a közgazdasági körök által kezdetlől kimutatott azon álláspont igazsága irányában, hogy az áruk magassága a haszontételek korlátozott volta mellett a legkevésbé a kereskedőtől függ, mert

Új alapokra helyezik a külkereskedelmet

Rugalmasabb lesz a kereskedelmi egyezmények végrehajtása és egyszerűsítik a kivitel Október elsején lép életbe az új rendszer

A nemzetközi események következtében Románia kénytelen egész külkereskedelmi politikáját az új helyzetnek megfelelően módosítani és mint már jelentettük, a kormány elvben úgy határozott, hogy a fennálló kliringszerződéseket felülvizsgálat alá vonja, a kompenzációs áruüzleteket megszünteti, új alapokon szabályozza a behozatalt, a kivitel és a fizetési forgalmat. Az új rendszer, amely október elsején lép életbe, egyfelől

több mozgási szabadságot fog biztosítani a kormányknak a fennálló egyezmények megváltoztatására,

másfelől pedig széles alapon biztosítja az állam szükségleteit. Az új rendszer legfontosabb alapelve az, hogy Románia nem érdemi meg az a gazdasági megkötöttséget, amelyet rákényszerítettek a kliringszerződések révén, hanem igyekszik fogadni a szabadabb kereskedelmi forgalmat lebonyolítani a külföldi államokkal. A román valutának van ma a legnagyobb arányfedezete és a lei már évek óta a legegészségesebb és legstabilabb valuta Európában és azon kívül is. Ugyanakkor azonban Románia adós-állam, amelynek kamatokat kell fizetnie külföldre, holott nincs megfelelő mozgékony tőkéje, ezért mindenképpen aktív egyenlegű, vagyis fölös-

leggel záruló külkereskedelmi mérlege kell legyen, hogy a töbletből fedezni lehessen az állam külföldi kötelezettségeit. Következésképpen az új rendszer alatt bármilyen külföldre szóló fizetés szoros összefüggésben lesz az áruforgalommal.

A 33. tételben felsorolt közszükségleti cikkek a következők:

Friss hus, konzervhus, husgyártmányok, állati zsiradékok, élő- és levágot hazi szárnyasok, tojások, tejtermékek és túrófélék, friss halak, konzervhalak, zöldségek, főzelékek, akár belföldi, akár külföldről behozott friss- és konzervgyümölcsök, buzaliszt, rozsliszt és kukoricaliszt, kenyér, lisztes tészta, belföldi és importált növényi ételajlak, só, rizs, olajbogyó, kávé és pótlékai, tea, cukor, háztartási csokoládé, ásvány- és szikvizek, ecet, jég, szilárd tüzelőanyagok, fa, faszén, háztartási brikket, világító olaj (petróleum), denaturált szesz, szappan, gyertya, méz, lámpaivég, mosószóda, fehér- és kék keményítő, kecsikenőcsök, paraszt gyapponfalak, báránybőr kucsának és mellesek, főzőtűzhelyek, kemencelapok és alkatrészek.

Szőllősi Zsigmond dr.

leggel záruló külkereskedelmi mérlege kell legyen, hogy a töbletből fedezni lehessen az állam külföldi kötelezettségeit. Következésképpen az új rendszer alatt bármilyen külföldre szóló fizetés szoros összefüggésben lesz az áruforgalommal.

Az eddigi bonyolult fizetési rendszer helyébe a nemzetgazdasági minisztérium mellett külön hivatalt állítanak fel a külfölddel való fizetési és áruforgalom egységes szabályozására.

Ez a hivatal, amely előzetes engedélyeket fog kiadni minden külföldi esedékszámú szabadforgalmi devizában történő fizetésre, szabályozni fogja így az ország fizetési, mint külkereskedelmi mérlegének alakulását.

Az erre vonatkozó rendelettervény kimondja, hogy a külföldre kiszállított román áruk ellenében befolyó devizák 45 százalékát hadianyagrendelések, az államadósággal kapcsolatos kötelezettségek, az állami adóssággal kapcsolatban és minden más állami kiadás fedezésére fogják fordítani, 30 százalékot nyersanyagok fedezésére és 25 százalékot a romániai termelés fokozására szükséges termékek, fogászati cikkek behozatalára, magánjellegű pénzügyi átutalásokra, tanulmányi, turisztikai, egészségügyi és más hasonló célú költségek átutalására.

Ha valamelyik kategória nem használja ki a részére fenntartott devizakeretet, a megmaradt devizákat az utána következő kategória kapja.

A részletintézkedéseket minisztertanácsi rendelettel léptetik életbe.

A továbbiakban arról intézkedik a rendelettervény, hogy szükség esetén a kormány elhatározhatja a valamennyi országba irányuló kivitel és bármilyen országból való behozatal ellenőrzését és szabályozását, a kivitel megszorítását olyan államokba, amelyek tilalmat, vagy korlátozásokat írtak életbe a román honvédelem, vagy nemzetgazdaság számára fontos áruk kivitelénél.

A kormány megszoríthatja a kivitel olyan országokba, ahol Románia javára mutatókó devizakészletek gyűlnek fel,

amelyekből Románia nem rendelkezhet a fenti kvótafelhasználás szerint. Betilthatja a kormány a honvédelem, vagy a nemzetgazdaság számára nélkülözhetetlen áruk kivitelét. A kormány megfelelő intézkedéseket tehet azoknak a veszteségeknek az elhárítására, amelyek abból érhetik a román nemzetgazdaságot, hogy a belföldi devizák háborus, vagy más okokból elértéktelenednek, valamint a háborus állapotokkal járó szállítási kockázatok elkerülése érdekében is. A rendelettervény felhatalmazza a kormányt arra is, hogy szükség esetén felmondja azokat a fizetési vagy elszámolási (klirng) egyezményeket, amelyek háborus okokból nem működnek rendszeresen a Románia érdekeinek megfelelően és általában arra, hogy

megfelelő intézkedésekkel biztosítsa Románia külkereskedelmének egészségének fejlődését a honvédelmi és gazdasági szükségletek kielégítése érdekében.

Végül a rendelettervény hatályon kívül helyezi október elsejétől a devizák szabadforgalmára vonatkozó, valamint a kompenzációs üzletekről szóló korábbi törvényeket és érvényteleníti a szétszedett állapotban behozott gépkocsik kompenzációs importjánál megállapított kedvezményeket.

Haladéktalanul megalakítják a mezőgazdasági mozgósításról szóló törvény szerinti bizottságokat

Biztosítják az őszi mezőgazdasági munkákat

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági és nemzetvédelmi minisztérium rendkívül fontos együttes körrendeletben értesítette az ország valamennyi megyei prefekturáját, hogy a mezőgazdaság mozgósításáról szóló törvényrendeletet, amely a mezőgazdaságnak rendkívüli időben való megszervezését biztosítja, a jelenlegi helyzetre való tekintettel nyomban életbe léptetik. Ennek megfelelően a két minisztérium utasította a prefektusokat, hogy azonnal alkítsák meg a megyei mezőgazdasági mozgósítási bizottságokat, amelyek elnöke a megye prefektusa. Ugyanekkor meg kell alakítani a községi mezőgazdasági bizottságokat is. Természetesen nyomban

meghatározandók a szomszédságok, amelyekre a községeket fel kell osztani. A miniszteri körrendelet a továbbiakban utasítja a megyei prefektusokat, amint a már említett két bizottságot megalakították, nyomban vizsgálják felül a megye jelenlegi mezőgazdasági helyzetét és tegyék meg a szükséges intézkedéseket elsősorban a betakarítási munkálatok meggyorsítása és az őszi osztási és vetési munkálatok fokozása érdekében. A rendelet értelmében az eddiginél nagyobb területen kell repést és őszi arató elvetni. A megyei bizottság az elvégzett munkáról hetenként egyszer jelentést tartozik tenni a minisztériumnak.

Üldözik a kontárokat

A temesvári munkaügyi felügyelőség

állandóan ellenőrzi az ipari munkákat

A temesvári munkaügyi felügyelőség élénk figyelemmel kíséri az iparosok munkáját és üldözi a kontárokat, akik a törvényben előírt iparigazolvány nélkül dolgoznak, olcsó és rosszabb munkát végeznek az adófizető és közterhekkel viselő iparosok károsodására. Tegnap is leleplezték egy ilyen kontár-iparost, aki egy épülőfélben levő háznál asztalosmunkát végzett. Popovicu Sever, a munkaügyi felügyelőség megbízottja és Franzen Károly, az asztalos éhcsoport kiküldötte — fejtelenség alapján — megjelentek egy belvárosi házépítésnél és ott tettenérték egy kontár-iparost, aki jogosítvány nélkül dolgozott. A munkaügyi felügyelőség tisztviselője nyomban kihágási jegyzőkönyvet vett fel és a kontár felett majd a bíróság ítélkezik. Ezek az ellenőrző utak ezentúl városszerinte rendszeresek lesznek, hogy így támogassák a törvényesen működő iparosokat és a kontárokat kiirtsák. Legutóbb a borbélyiparnál is volt ellenőrzés és főleg a vasárnapi munkaszünet betartását vizsgálták meg. Több kontár borbély ellen szintén jegyzőkönyvet vettek fel. Az iparügyi felügyelőség figyelmezteti a közönséget, hogy ne alkalmazzon kontárokat, hanem csak dolgozni jogosult iparosokat, mert a kontármunkánál a munkaadó közönség is felelős és szintén büntetésnek teszi ki magát. Az olcsó kontármunka tehát nemcsak rugós, le veszedelmes is

Ne váljon olyan, mint ez a férfi!

Alig van 40 éves..., azonban figyelje meg ezeket a ráncokat, ezt az ólmos arcsínt, ezt a szenvedő kifejezést., ezek a jelenségek elárulják, hogy mája, vagy veséje rossz állapotban van, hogy szervezete telítve van különféle salakkal és húgysavval. Egészségünk és ifjúságunk megtartása szempontjából, egyetlen törvényt kell szem előtt tartanunk: a mérgező anyagok állandóan kiválasztandók és eltávolítandók a szervezetből!

A világ legkiválóbb professzorai — számos ellenőrző kísérlet alapján — bebizonyították, hogy az URODONAL az összes élelmiszer-salokok és mikroszkopikus bacillusok legtekélyesebb kiválasztó szere. Újjáéleszti a szervezetet és fenntartja a belső egyensúlyt, megvéd a kövérségre való hajlamosság ellen, amely

működésének következménye.

URODONAL

tisztítja a veséket és serkenti a máj működését
Megakadályozza a korai megöregedést

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

== A bányai gabonapiac helyzete továbbra is endes. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 350 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lenese 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, lóheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

== Az új eladási feltételek veszélyeztetik az utazók megélhetését. A temestartományi kereskedelmi utazók egyesületének aradi fiókjára a kereskedelmi és iparkamarához, valamint a munkakamarához intézett emlékiratban előadja, hogy a nemzetközi események következtében a legtöbb gyár beszüntette a hitelen való eladást és csak az áru előre való kifizetése ellenében hajlandó szállítani, más gyárak pedig a szállítást nyersanyag híján teljesen beszüntették. Mindezek az intézkedések természetesen a forgalom csökkenését vonják maguk után, ami rendkívül súlyosan érinti az utazókat, a kiknek legjelentősebb része nem kap fixfizetést, hanem százalékos alapon dolgozik. Ezek a kereskedelmi utazók most elesnek jövedelmüktől és súlyos anyagi gondokkal küzdenek. Az emlékiratban az egyesület arra kéri a fenti két intézményt, hogy hívja fel az UGIR, valamint a jelentősebb iparvállalatok figyelmét a kereskedelmi utazók súlyos helyzetére és kérje meg őket, találjanak megoldást arra, hogy az utazók részére a létminimumnak megfelelő összegeket folyósítsanak, akár előlegek formájában, akár pedig minimális fixfizetésként, addig is, amíg az átmenetileg leállt üzleti forgalom újból megindul.

== Cégbejegyzések Temes-tartomány területén. A temesvári cégengedélyezési különbizottság a következő cégek bejegyzését engedélyezte: Bruder Testvérek Arad, Bul. Reg. Maria 11, műszaki cikkek üzlete, özvegy Cafri Regina Szőlős (Arad megye) vegyeskereskedés, Seculi Constantin, Topolovec, termény- és lisztkereskedés áthelyezése Temesvárra, Höflinger János Temesvár, Bul. Carol, műszaki hroda és gépképviseletek, Knöpl György Arad, szén, tüzelőanyag és épületfa kereskedés.

== Újból megélné a constantai kikötő forgalma. Constantából jelentik: A tengeri hajók forgalma megélné az utóbbi napokban. Olasz, görög és török hajók érkeztek rakodás céljából.

== Módosították az importált gyapot- és pamutfonalak fix illetékeit. A hivatalos lap szeptember 18-iki keleti száma közli a minisztertanácsnak azt a határozatát, hogy miután a belföldi gyártás után csekedes forgalmi és nemzetvédelmi adónak az importált nyersanyagokra történt áthárításánál végzett számítások során nem vonták le a merceizált pamutszöveteket, új illetékszámítást hajthat végre a pénzügyminisztérium. Az új kalkuláció alapján 1 kiló importált pamut-, vagy vinyonafonal készáru forgalmi adója 20 lei, hadfelszerelési adója 7 lei, míg a nyersgyapotnál a forgalmi adó kilónként 24 lei, a nemzetvédelmi adó pedig 8 lei. A belföldön merceizált pamutfonalak és pamutszövetek után be kell fizetni az illetékkülönbözetet. A minisztertanács rendelet alkalmazásával nem kell a készleteket bejelenteni.

== A Vágóhíd szarvasmarhák után fizetendő egységes illeték. Az ország cipógépjárai és börtvények kérétek a pénzügyminisztériumot, hogy a proporcionális illetéket globális összegben rögzítsék le a vágóhídon, amikor a bőr átadásra kerül. A minisztérium a kérelemnek helyt adva 1939. október 1-től a globális illetéket így határozta meg: nagymarhák (ökör, bivaly) 25 lei, tehén, bivalytehén 24 lei, borjú 4 lei, juh, bárány és kecske 3 lei, sertés 12 lei, malac 1 lei.

== Emelések a postatarifákon. A hivatalos lap ma érkezett száma királyi rendeletet közöl, amely az idén március 28-án kiadott postal tarifája egyrészt megváltoztatja és a rendelet szövege szerint a változások már augusztus 20-tól kezdődően hatályosak. Lényegesebb módosítások a következők: Kézbesítési elismervények eddig helyben 5 lei, vidékre 8 lei voltak, most egyöntetűen 10 lei. Fekébe esett pénz- és értékküldemények után eddig évig 1 százalék, most 2 százalék a díj. Magánosok és társaságok által zsákokban küldött levelezés kilogramonkénti díján felül most 50 lei külön kézbesítési díj fizetendő 5 kilogramig és ezen felül minden megkezdett kilogramért még 25 lei. Irattári kutatás alapján kiadott igazolványért 50 lei. A vasutnál teladott újságcsomagok külön-külön bélyegezendők. A vasutnál a kiadó által feladott irodalmi és tudományos könyvek és újságok után, amelyek külföldön jelentek meg és turisztikai propaganda nyomtatványok után 5—10 kg.-ig csomagonként 20 lei. Újság táviratoknak csak az igazolt lapudósítók táviratai számítanak. Luxus formában kézbesített táviratokért a kézbesítésnél külön 15 leit szednek be. Táviratok kézbesítési vévénye külön 10 lei. Foto telegramok árából havi 20 ezer leit meghaladó fogyasztás esetén 5 százalék, 40 ezer leien felül 10 százalék és 60 ezer leitől 20 százalék engedélyt ad a posta. Kereskedelmi utalványok és értékek beszedésénél a 20.000 leit meghaladó összegek minden megkezdett 10.000 leit után 10 lei díj, 500 leien aluli egyetlen váltó bemutatásáért nem számítatik külön díj. Beszedési díjak 1—200 lei akár helyben, akár vidéken 5 lei. 201—500 lejig 10 lei, magasabb tételeknél nincs változás. Változások vannak a reklám tarifánál. Rádióamatőr igazolvány 100 lei.

== Életbelépett a román-magyar gazdasági és fizetési egyezmény. Budapestről jelentik: A múlt héten aláírt román-magyar gazdasági és fizetési egyezmény életbe lépett. A megállapodás szerint a magyar behozatal ellenértékének 80 százalékát globális számlán kezelik, 20 százalékát pedig külön számlán. Eddig az arány 70:30 volt. A kliring számla változatlanul fennáll. A magyar tartozások kiegyenlítésére a Magyar Nemzeti Bank átengedi Romániának a protektorátusban fennálló követelést mintegy 7 millió pengőt. A két ország közötti elszámolási árfolyam nem változott. A tüzfű behozatalt a SEIL bonyolítja le az eddigi feltételek mellett. Az árszínvonal fenntartása érdekében a Romániából behozott tüzfűnek Magyarország vámkedvezményt nyújt.

== Magyar nagybank alaptőke leszállítása. Budapestről jelentik: A tőzsde tanács legutóbbi ülésén tudomásul vette, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár alaptőkéjét 1 millió 600 ezer pengővel leszállítja és a Községi Takarékpénztár 1 millió 600 ezer pengővel csökkentti alaptőkéjét. A Magyar Vagon- és Gépjáru R. T. alaptőkéjét 1 millió 440 ezer pengővel felemelték.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő és gyógyhely hirdetései szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közzétehető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szövegű. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Plauder-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nogrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgoczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Állást keres

Mosást vasalást házakban, Jelkiismeretes vállalt tisztá asszony (úgyszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Bejárónő állást keres. V. Str. Meneleus 10. Kiricza. 1939

Német nevelőnő állást keres nagyobb gyerekek mellé. Cím: Német nevelőnő, Dumbraveni, jud. Târnava Mică, Str. Regina Maria 31. 1318

Komoly női munkaerő irodai gyakorlatlaltal pénztárnoknő, vagy más bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényű” jelű alá a kiadóba. 1443

Adas-vétel

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orich Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Fekete rövid zongora olcsón eladó. I. Bulev. Tache Ionescu 77. II., em. 5. 1979

Elektromotorokat forgó áramhoz 2, 4, 6, 8, 10 H. P. kifogástalan állapotban vételre keresek. Ing. Schedivetz, IV. Str. Vespasian 17. Telefon: 44—24. 1330

Lakás

Bátorozott szoba fűrdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó IV. Str. Mircea Voda 3. 1039

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-bejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, három színdben. Kapható kizárólag a

Városi

gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas-pületeben I., Piata I. C. Bratianu.